

ŽENA
IN SPORT

8

ŽENA IN ŠPORT

*Nežno duhteče perilo
je bogastvo, ki Vam ga nudi*

Persil *vedno iznova*

Zadovoljen

in

dobro razpoložen

more biti vsak, ako si nabavi potrebna oblačila po nizkih cenah pri tvrdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA

DVORNI TRG ŠT. 3.

Elegantni vzorci, moderna in precizna izdelava. Oglejte si bogato zalogo oblek, površnikov, ranglanov, „trenchcoat“ ter damskih plaščev itd. — Dežni plašči, usnjeni suknjiči, čepice, perilo itd. Angleško in češko sukno ter vse manufakturno blago se prodaja na metre v poljubni množini. Na željo pa se izgotavljajo obleke itd. tudi po meri v lastnem modnem ateljeju.

Astronomska čudesa.

— Dragi moj, vidiš, jaz se prav nič ne čudim, da so ljudje odkrili vse te zvezde. Samo to se mi kaj čudno zdi, kako so iznašli tudi njih imena.

Rešeno vprašanje.

— Peter, Peter! Mi žalujemo še vedno, ti pa igraš na klavir.

— Saj igram samo na črne tipke.

Mlada žena.

Stopi vesela v manufakturno trgovino. Omožena je šele dva dni in kupuje danes prvič kot gospodinja. Prišla je, da kupi ovratnik za moža.

— Ovratnik bi rada.

— Za moža? Za otroka?

Ona malo zardi.

— Za svojega možička.

— Prosim, gospa, kakšno obliko pa želite?

— Hm... he... hm...

Ne ve. Pozabila je bila vprašati moža, kakšen ovratnik želi. Prodajalec, priazen, ji hoče pomagati:

— Takšne, kakršne nosim jaz? je vprašal.

Ona pa odgovori živahno:

— O ne, čiste.

MATERE!

S svojci, ki boleajo na želodcu, črevesih, mehurju, srcu, ledvicah, jetrih, ali ki trpe vsled žolčnih kamnov,

**V ROGAŠKO
SLATINO!**

Ne kolebajte, odločajte, dokler je še čas!

Rogaška Slatina so naši domači Karlovi vari. Nje sloviti zdravilni vrelci

„Tempel“, „Styria“ in „Donat“

so svetovno priznani in cenjeni od vseh, ki so se kedaj k njim zatekli.

SEZONA: MAJ-SEPTEMBER.

Vzlic vsemu komfortu izredno nizke cene. Pred in po glavni sezoni, to je do 15. junija in od 1. septembra dalje, znatni popusti in največje udobnosti. — Zdravljenje, odnosno obisk zdravilišča v tem času se posebno priporoča.

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

V kinu.

Ona: «Kako se imenuje filmska zvezda, če je moški?»

On: «Komet.»

V uradu.

Šef: «Ali vam je knjigovodja določil vaše delo?»

Strojepiska: «Je, naročil mi je, da ga vselej prebudim, kadar vi pridete.»

So zdrava in rdeča ličeca moja,
ker mamica kuha mi kavico

„PROJA“!

V gledališču.

On (ki mu je že predsedalo šepetanje sosedov): «Prosim, da prenehate. Človek ne razume nobene besede...»

Oni: «Oprostite, saj vam ni treba nič razumeti, naš pogovor se vas nič ne tiče...»

Drugič več.

Milanova žena je dobila dvojčka.

Ker je pa on dober sin svojih staršev, gre in napiše pismo: «Dragi moji starši! Naznanjam Vam, da smo dobili dvojčka, Drugič več! Vaš srečni Milan.»

RADIOAPARAT

ki nima vse polno nepotrebnih gumbov, bo ugajal vsaki dami.

Oglejte si jih pri tvrdki

RADIOTEHNIKA TONE POLJŠAK

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA 5.

DELNIŠKA TISKARNA

D. D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA 16

BRZOJAVNI NASLOV: DELTISK
TELEFON 2132

RAČUN POŠTNE HRANILNICE
ŠTEV. 11.630

TISK IZ IZDOLBE-
NINE V BAKRU
(BAKROTISK)

TISKARNA IZVRŠUJE
VSAKOVRSNE TISKO-
VINE, KNJIGE, REVIJE,
ČASOPISE, DIPLOME,
DELNICE, SREČKE, KO-
LEDARJE, ENOBARVNE
IN VEČBARVNE SLIKE
POLJUBNE VELIKOSTI,
VREDNOSTNE PAPIRJE,
RAZGLEDNICE, LETAKE,
LEPAKE, POSETNICE,
OVITKE, OSMRTNICE,
POROČNA NAZNANI-
LA, OVOJE ZA RAZNE
INDUSTRIJSKE IZDELKE

POSEBEN ODDELEK ZA
IZVRŠEVANJE IZVIRNIH
RISB IN SLIK ZA RAZ-
LIČNE REKLAME, VRED-
NOSTNE PAPIRJE, ILU-
STRACIJE, UMETNIŠKO
OPREMLJANJE KNJIG,
REVIJ IN POLJUBNIH
NAROČENIH TISKOVIN
SKICE NA ZAHTEVO

KNJIGOVEZNICA
JE OPREMLJENA Z
MODERNIMI STROJI IN
NAJNOVEJŠIM MATE-
RIALOM TER IZDELUJE
RAZLIČNA DELA, KI
SPADAJO V KNJIGO-
VEŠKO STROKO, NA-
DALJE IZVRŠUJE UMET-
NO VEZAVO KNJIG
Z ROČNIM ZLATENJEM
PO ORIGINALNIH NA-
ČRTIH IN NAROČILU

IZDELOVALNICA
TRGOVINSKIH KNJIG
V POLJUBNI VELIKOSTI
IN OBLIKI Z LASTNIM
ČRTALNIM STROJEM

ŽENA IN DOM

Letnik I.

V Ljubljani, dne 15. avgusta 1930.

Štev. 8.

Mati je pomagala

Ze več ko leto dni je tega, ko so jima odpeljali mater na kraj večnega počitka.

Poslednje besede, ki jih je umirajoča mati izgovorila starejši hčerki, so bile: «Pazi na Anico in skrbi zanjo kakor jaz».

Obe osiroteli sestri sta najeli majhno sobo na dvorišču stare hiše v najrevnejšem delu mesta.

Klara je bila spretna modistka. Delala je v enem največjih zavodov in precej zaslužila. Anica je pa šivala pri znani šivilji.

Obe sestri sta živeli v slogi in ljubezni.

Vsako opoldne sta se sešli v majhni krčmi pri obedu in slednji večer sta šli skupaj domov, zakaj isti čas, ko je Klara odhajala iz zavoda, je dokončala Anica delo pri šivilji.

Ob nedeljah sta si kuhali po sv. maši južino na samovar. Potlej sta hodili na botanični vrt, zvečer pa v kakšno gledališče.

Tako sta mirno skupaj živeli skoraj leto in dan, ko se je Anica prvič čutila nezadovoljna. Tožila je, da je drugim njenim prijateljicam dosti boljše, češ da se vsaj ob nedeljah s svojimi čestilci pozabavajo in da večkrat do zgodnjega dne rajajo. Dobivajo darila in imajo veliko lepša oblačila.

Klara ji je razlagala senčne strani tiste domnevane sreče in žalostne posledice, ki prihajajo za takšnimi zabavami, in še pristavila:

«Le pomisli, kaj bi rekla mati, ko bi te videla na plesni veselici v naročju kakšnega malopridneža.»

Na ta način se je Klari posrečilo, da je vsaj za nekaj časa zadušila Aničine želje po velikomestnih zabavah.

Ali kmalu je spoznala, da je izgubila vpliv na Anico. Ze tri večere jo je zastoj čakala pred zavodom; prihajala je domov šele po polnoči.

Anica je bila gluha za vse prošnje in svarila. Ko ji je sestra naposled zagrozila, da jo požene od sebe, če ne preneha hoditi po veselicah, je Anica trmasto vrgla iz sebe:

«Bo še boljše! Dovolj imam tvojih pridig!»

Klara ni vedela, kaj bi. Sestre ni hotela prepustiti usodi, ker je materi obljubila, da bo zanjo skrbela.

Bila je nedelja. Anica je po južini odšla, ne da bi črhnila, kam pojde. Klara je neznana sila vlekla na pokopališče k materinemu grobu.

Ob grobu, na katerem je stal navaden lesen križ, je padla na kolena in bolestno vzdihnila:

«Draga mamica, daj, pomagaj mi, da izpolnim tebi dano obljubo. Pomagaj mi, da pripeljem ubogo nesrečno sestro na pravo pot.»

Na grobove je že legal somrak, ko je vstala in hitela na električno postajališče, da bi prišla še k blagosovu v samostansko cerkev sv. Roka.

V tem je zaslišala korake neznanega moža, ki jo je zapazil na pokopališču ter je ni izpustil iz oči.

Tesno ji je bilo pri srcu, ker je bil kraj pust in skoraj brez ljudi. Pospešila je korake. Oddehnila se je šele v

vozu. Še na misel ji ni prišlo, da je neznanec vstopil v isti voz za njo, in ni zapazila, da je sedel ravno njej nasproti. Tako globoko je bila pogreznjena v svoje misli.

Neznani možki jo je nagovoril z ljubeznivim in mehkim glasom:

«Kakor je videti, gospodična, ste izgubili nekaj najdražjega. Tako žalostni ste! Kakšna nesreča vas je pa zadela?»

Vzravнала je glavo in videla njegove plemenito obličje, modre sanjave oči, ki so obvisle na njej s polnim sočutjem.

Odgovorila je bojazljivo najprej z eno besedico, a ko je spoznala, da je v mehkem njegovem glasu toliko ljubeznivosti, je zadnji sled strahu izginil.

Povedal ji je, kdo je, na kar mu ona ni mogla zavriniti prošnje, da bi jo smel spremiti.

«No, samo do ulice, v kateri stanujete», je pripomnil.

«Grem v cerkev», je odgovorila.

Med živahnim razgovorom sta šla skupaj do stare samostanske cerkve. Pri slovesu je dejal:

«Vidim, da ste poštena gospodična. Ali vam smem pisati. Povem vam, kaj imam na srcu.»

Ali kako se je začudila, ko je namesto pisma prišel v njeno stanovanje on sam.

«Odpustite mi mojo predrznost,» je povzel, «da sem brez vašega dovoljenja stopil v vašo sobo. Hrepenenje po vas me je gnalo semkaj in se nisem mogel premagati.»

Klara je stala vsa iznenadena in ni mogla izpregovoriti besedice.

«Vzel sem s seboj vse, česar mi je treba, da bi vas prepričal o poštenem svojem namenu. Veliko gostilnico in hišo imam na trgu Sv. Petra. Obrt mi gre imenitno, hvala Bogu. Moja dobra žena mi je umrla pred dvema letoma in mi zapustila dva otročička. Ko sem bil pri njej na pokopališču, je sreča tako hotela, da sem tam videl tudi vas. Od onega dne nisem imel miru in neprestano sem na vas mislil in se vas spominjal. Želim vam povedati, da vas vroče ljubim... Bodite moja žena in mati mojih otrok, ki vas bosta imela rada, ko vas spoznata, kakor svojo lastno mater.»

Klara je ponudbo po daljšem pomisleku sprejela. Od tega dne jo je minila vsa skrb za mlajšo sestro, zlasti še, ko ji je obljubil, da jo lahko vzame k sebi.

Ko je preteklo mesec dni, je že živela Klara v mirnem in srečnem zakonu. Pri gospodinjstvu ji je pomagala Anica. A ne dolgo. Prijatelj Klarinega moža, trgovec Valčič, se je tako globoko zagledal v njene oči, da je prosil za njeno roko.

«Mamica je pomagala!» pravi Klara večkrat svojemu možu, kadar se spomni, kako sta se prvič sešla na posvečenem pokopališču.

Onim cenj. naročnicam, ki so plačale do 5. julija naročnino za vse leto, smo danes priložili sliko odličnega umetnika E. Justina. Vsem drugim naročnicam pa smo pripisali na ovitku pri naslovu, koliko so še na zaostanku do konca leta. To smo storili zato, ker je več naročnic želelo, da jim sporočimo, koliko imajo še ostanka na naročnini in pa zato, da morajo naročnice primerjati svoja uplačila z našimi zapiski. Naročnice, ki imajo še poravnati naročnino za tretje četrtletje, prosimo, da nakažejo vsaj za tretje četrtletje.

De Stendhal:

Mozartov requiem

Ko je bil Mozart neki dan globoko zamišljen, je zaslišal, da se je pred hišnimi vrati ustavila kočija. Domači so mu povedali, da bi neznan človek rad z njim govoril. Tujec je vstopil. Mozart je videl pred seboj priletnega, zelo lepo oblečenega gospoda, ki je očitoval finooliko in resnobo.

«Gospod, poslal me je k Vam visok dostojanstvenik.»

«Kdo pa je tisti človek?» je vprašal Mozart.

«Ne smem povedati.»

«No prav. Kaj pa bi rad?»

«Umrli mu je jako mila oseba, katere spomin mu bo večno drag. Njeno smrt hoče vsako leto počastiti s slovesno službo božjo, pa Vas prosi, da bi v ta namen zložili requiem.»

Mozart je bil ves iznenaden nekaj zaradi tujčeve prošnje, nekaj pa zaradi skrivnostnega ozračja, ki je ležalo nad vsem tem dogodkom, in je obljubil, da bo napisal requiem.

Tujec je pa še pripomnil: «Vložite v to delo vso svojo dušo, delali boste za izvrstnega poznavalca glasbe.»

«Še boljše.»

«Koliko časa boste potrebovali za to?»

«Štiri tedne.»

«Prav, pridem čez štiri tedne. Koliko zahtevate za svoje delo?»

«Sto cekinov.»

Tujec jih je odšel na mizo in odšel.

Mozart je ostal nekaj časa zatopljen v premišljanje, potlej je vzel v roke pero in papir ter začel pisati navzlic ugovorom svoje žene. Ta delovna zamaknenost je trajala nekaj dni. Mozart je pisal noč in dan vsak dan z večjim veseljem. Ali njegovo, tedaj že bolešno telo ni moglo tistega navdušenja zmagati. Neko jutro je omedlel in je moral pustiti pisanje.

Dva ali tri dni kasneje se je njegova žena potrudila, da bi mu globoko zamišljenost prepodila.

«Vem, da pišem requiem sebi», ji je Mozart resno odgovoril. «Prav za svoj pogreb ga pišem.»

Nič ga ni moglo odvrniti od te misli.

Mozartove moči so polagoma pojemale in le počasi mu je šlo delo od rok.

Čez štiri tedne je tujec zopet prišel.

«Ni mi bilo mogoče besede izpolniti», ga je pozdravil Mozart.

«Nič zato,» je dejal neznanec, «koliko časa boste še potrebovali?»

«Še kakšne štiri tedne. Delo je vzbudilo v meni več zanimanja kakor sem mislil in je bolj naraslo kakor sem si domišljal.»

Potlej bi pa bilo treba zvišati tudi Vaš honorar; nate še sto zlatih.»

«I, kdo pa ste vendar, gospod?» je vprašal Mozart z rastočo radovednostjo.

«To nima z rečjo nič opraviti; pa pridem čez štiri tedne spet.»

Mozart je nemudoma poklical služabnika in mu naročil, naj gre za čudnim tujcem poizvedet, kdo je to. Toda nerodni sluga ni nič opravil in se je vrnil, češ da je neznanec izginil brez sledu.

Mozart je začel misliti, da tujec ni bil navaden človek, ampak da ima stike z višjim svetom in da mu je prišel naznaniti njegov bližnji konec. In zato se je še z večjo vnemo poprijel svojega dela, saj je imel «requiem» za najtrajnejši pomnik svojega genija. Med delom so ga še in še obšle slabosti in omotica, tako da se je bilo bati najhujšega.

Še preden so pretekli štirje tedni, je bilo delo navsezadnje dokončano. Neznanec je prišel ob določenem času, ali — Mozarta ni bilo več.

Njegovo življenje je bilo tako kratko kakor veličansko. Umrli je, ko je komaj izpolnil šest in trideset let. Ali v tej kratki dobi si je pridobil ime, ki ne bo minilo, dokler bodo živele dovzetne duše na tem božjem svetu.

Femina:

Ko bi imela hišico ...

Ko bi imela hišico — ne hišice zlate in iz srebra, tudi ne iz pristnega marmorja — temveč skromen majhen domek, bi dovolila, da smejo stopiti vanj samo tisti ljudje, ki zapirajo vrata nalahno, ki ne loputajo z njimi. In pogrnila bi po tleh preproge, da bi vsi hodili tiho, neslišno.

Ko bi imela hišico, bi morale biti v njej mize na trdnih nogah in ogledala bi morala biti resnična ogledala. Luči bi morale žareti v polnem siju in zastori bi morali biti nabrani v najlepše gube. Na stenah pa bi visele slike, pristne, plemenite in lepe.

Ko bi imela hišico, bi morala stati na vrtu, polnem pisanih in dehtečih cvetic, polnem drevja, širokega in senčnega, na vrtu, polnem toplega solnca, bi morala stati. Vrt pa bi moral mejiti na jezero, temno in šumeče. Sedela bi ob obrežju. Nad mizo pred menoj bi se moral košatiti kostanj in včasih bi moral pasti z njega list, temnozelen in obrobljen z zlatimi robovi. Nebo bi moralo blesteti skozi njegove liste v svetlosinji barvi. Moral bi biti dan v oktobru, mehek, jasen in otožen, in nikoli ne bi smel nehati. Jaz bi pa pisala verzice, vrstice, tihe kakor moja hišica, bogate kakor vrt in praznične kakor ta dan. Izpod mojega peresa bi se obličile postave, dejanja in dogodki, močni in složni kakor ura. A jaz bi bila srečna kakor nikdar prej...

Ko bi imela hišico! — Toda hišice nimam!

Imam le najeto sobico, okoli katere loputajo z vrati, da mi včasih srce zastane od straha. Nad njo klopočejo trdi čevlji, a v njej imam mizo, katere stranica se dvigne, če obtežim drugo; kjer se košara za papir prevrne vsled majhne teže, kjer sme goreti samo ena skromna električna žarnica, kjer mi pokaže zrelo preveliko glavo in zelena lica, kjer gledajo s sten s hudobnim očesom slike tet mojega gospodarja. Od odzunaj se sliši iztepavanje preprog in mrzlo zimsko solnce mi osvetljuje vso to neudobje in napravlja skromnost še bolj svetlo in jasno.

Take so pač opremljene sobe!

Ali morem zato, da niso moji verzi plemenitejši in moja proza bogatejša?

Da, drugače bi bilo, ko bi imela hišico!

Krista Hacetova:

Da vsaj bi breze znale

*Breze tam ob gozdu
tiho so šuštele,
misli moje grenke
v dni minule so hitele ...*

*Vsak večer poslušam
tenkih brez šelest,
a vedno znova v duši
ostaja mi bolešt.*

*Oh če ti ne, da vsaj bi breze znale,
kaj jaz čutim zate,
dragi tam v daljavi,
ob spominu nate ...*

Slavčeva otožnost

Marica je dobila od staršev za god slavčka v kletki.

Njena davna želja se ji je uresničila.

Veselju ni bilo konca.

Takoj je poiskala prostor, kjer bo blizu okna visela kletka. Skrbno je pazila na slavčka. Negovala ga je z vso skrbnostjo. Menjavala mu je vodo vsak dan zjutraj in opoldan. Dajala mu sladkorja in zelenjave. Hranila ga z najboljšo hrano.

Slavček se je navadil svoje nove gospodariče. Nikjer mu ni bilo tako dobro kakor tukaj. Ko je opazil Marico poleg sebe, je začel veselo skakati po kletki, kakor bi se radoval, da mu je prišla mlada tovarišica delat družbo.

«Oj, kako sem srečna», je govorila Marica svojemu prijatelju, on pa je pomolil svoj kljunček skozi omrežje kletke, kakor da jo razume.

Ne ve se, kdo je bil bolj srečen in zadovoljen, Marica ali slavček.

Ali neko jutro, ko je solnce že zgodaj pozdravljalo zemljo s svojimi toplimi žarki, je čepel mali slavček ves otožen v svoji kletki. Tudi ni prepeval kakor po navadi. Gledal je sedaj na solnce, sedaj v temno sobo, v kateri je živela njegova gospodarica. Glavico je pokrtil s perotmi, kakor da hoče pred njo skriti svojo žalost.

Marica je takoj opazila, da je njen slavček nekam otožen, in je zajokala.

«Kaj ti je le, moj mali prijateljček», je vprašala s solznimi očmi. A slavček jo je otožno pogledal, kakor da mu bije zadnja ura.

Marico je zaskrbelo.

Prinesla je sladkorja, nove hrane, vode... vse je storila, da bi obradovala slavčka. A on je samo gledal na solnce, v svet... v svobodo...

«Vem, kaj ti je», je rekla Marica naposled. «Po svobodi žaluješ, ki sem ti jo vzela... Ne, ne bodi žalosten, ljubček moj. Dala ti bom svobodo, samo da te vidim srečnega.»

Vzela je slavčka iz kletke, ga dala na roko in stopila k odprtemu oknu. Oči so se ji zsolzile, zdaj, zdaj bo zletel.

Povesi glavo in trepeče...

Slavček ni odletel.

Prevzela ga je velika prijateljčina ljubezen. Zletel ji je z roke na glavico in ji s kljunom božal lase...

Sedaj so zopet napočili srečni časi.

Slavček je bil svoboden.

Ni bil več zaprt v kletki. Kadar se mu je zdelo, je zletel v milo naravo, ali se je vedno vrnil domov k svoji prijateljici, kjer je bilo gnezdo prave ljubezni.

(Prevedel L. V.)

Marija Banovčeva

Koliko tihih trpljenic hodi v ženskem svetu med nami, a mi jih ne vidimo. Ne čakajo na priznanja in ne iščejo javnega češčenja ter zvonke hvale: rojene so za voz, ki vleče po vseh strminah življenja do groba.

In vendar jim pritiče veliki zaslužni križec matere in žene. Njih delo je bolj zaslužno od marsikaterih javnih delavk, njih bolečine globlje od živčnih pretresov mnogih modernih brezdelnih uživalk. Ogenj vsakdanje borbe za obstoj jih je prečistil, da so ostale skromne, človeške in originalne.

Tak trnovski original je Marija Banovčeva, po vsem sadnem trgu skozi desetletja dobro znana ljubljanska ženica. Tam sredi košev zelene endivije, med gorami marelic, zgodnjih hrušk, paprike in karfijol je njeno kraljestvo. Vedno dobre volje ter povsod zgovorna pozna svet in ljudi. No, zadnje čase jo pogrešam. Stopila je v pokoj, da pomaga doma mlademu rodu na noge.

Oni dan — na trnovsko žegnano nedeljo — sem jo obiskal v stari konjušnici, ponosni graščini svetovnoslavnih trnovskih zeljarjev, solataric in brihtnih potomcev starih ribičev in ciparjev... Ves ta svet si je moral delati s krmolci pot skozi ozke ulice bede in mimo nevarnih ovinkov mostov, ki vodijo preko ponosne Gradašnice. Marička posluša vedno prvo jutrnjo mašo in menda ni še nikoli solnca zaspała. Ej, zdaj je vse drugače na tej zemlji. Mladi ljudje se še vsi mokri okoli nosu poroče, naglo uživajo, in ko pridejo v «tesno ulico», pa kaj radi pobegnejo pred bridko — odgovornostjo. Marička pa je živela svojo mladost tedaj, ko smo se globoko poklonili pred zlato kronico in so mamice še valjale testo za de-

hteče orehove štruklje, a še ni bilo tramvaja ter letalskih rekordov.

Že pred nekaj leti je naznanilo nekatero dnevno časopisje njeno srebrno poroko. Srebrno pa tudi — trnjevo.

Banovčeva mama so pristna Trnovčanka. Oče je bil železničar. Otrok je bilo šestero. Ko je bilo Marički 12 let, je mater zadela solnčarica sredi dela. Ko ji je bilo 13 let, so odnesli k sv. Križu v službi zmečkano očetovo truplo.

Pa je prenesla Marička tudi te udarce.

Sedemnajstletna se je zagledala v brhkega Lojzeta, pa je pozabila na jok in bedo. Kdo naj bo žalosten v teh letih! Pa so branili sosede in botre. Marička pa si je korajžno zadela sladki križ na rame in ga nosila brez tožbe 41 let. In je delala. In rodila. V delu ji je poteklo 66 let življenja. Rodila je 25 otrok v velikih bolečinah. Od teh jih je umrlo 19 v zorni mladosti. Bilo je leto, ko je presenetil 3. januarja Banovčevo hišo nov Krakovčanček, a že 30. novembra istega leta se mu je pridružila sestra. Oče Lojze je služil svoj čas vojake kot »Schwimmeister« na Dunaju, a je bil pozneje uslužben pri tvrdki Samassa.

Marička ni vedno dobivala vsako soboto denarja — Bog daj rajnemu večni mir in pokoj — utonil je pred petimi leti. Rekla bi komodna gospa: zakaj toliko otrok! Mislila bo na letovišče, na udobno stanovanje, ko je čitala o socialnem osvobojenju sodobne žene. Banovčevo mamo pa ni vprašalo življenje »zakaj«, ker ni poznala oddiha in ni imela časa za premišljevanje ter ni čitala socialnih knjig. Vsaka guba njenega smejočega se obraza je povedala več ko knjige in besede...

Izmed petero živih otrok je ponos Banovčeve mame operni pevec Rudolf, ki se mudi že leto dni na koncertni turneji po Ameriki. Znan je kot ljubljeneč-tenor ljubljanske opere in kot odličen pevec raznih kvartetov iz prejšnje dobe. Postavil se je pred italijansko publiko v letu 1925., uspešno je zastopal leta 1917. našo glasbeno besedo na mednarodnem glasbenem festivalu v Frankfurtu ob Meni in je zadnji čas koncertiral v glavnih mestnih središčih Severne Amerike. Bolj ne more biti jajce podobno jajcu kakor je sinko Rudolf svoji materi. Plah, skoro sramežljiv videz, a notranjost polna zdrave ljudske korajže. Instinkt, ki zadene vedno v pravo. Če hočeš Maričko zveseliti, povprašaj jo po Rudolфу. V ponosni zadregi ti pokaže šop ameriških časopisov — češ: Kar sami berite!

Sin Ernest je uslužben v Beogradu. Rajko prepeva v opernem zboru, nadarjena Elica je desna roka pisarniškega ravnatelja konservatorija g. Mahkote, a poročena Minka je prevzela zeleno kraljestvo mame na sadnem trgu. Povrh vsega skrbi Marička še za šest otrok svoje najstarejše hčerke Lojzke, ki je umrla... In voz vleče ena žena.

Banovčeva mama ni zgovorna, če govori o sebi. Življenje jo je postavilo pred dejstva. Globoko je še zarezala njena roka v žegnani trnovski kolač in lep kos ga je postavila predme: da ne grem kar tako iz hiše... A v tem kolaču je dokaj težko priborjenih dinarčkov in le malo sladkornih ocvebov. Prav takšno je bilo življenje naše Maričke.

Iz nič je ustvarila ljudska žena čudež: postavila je svoj dom, vzgojila četo zdravih otrok in kljub vsemu ostala sredi najglobljih ponižanj cela žena in mati. In včasih nam je tak obraz v pouk in opombo.

O kultu in vzgoji otrok

V tehle vrsticah ne nameravam dajati smernic, kako vzgajati otroka, tudi ne peti jeremijad o današnji slabo vzgojeni mladini, le malo pokramljati hočemo o tem, kako starši pa tudi prijatelji in znanci večkrat nevede in tako rekoč v dobri veri in slepi ljubezni vzgajajo v otroku lastnosti, ki mu utegnejo pozneje v življenju hudo škodovati, če ne morda celo napraviti iz njega človeka, ki bo samemu sebi in drugim v napotje. Posebno današnji starši, ki nočejo imeti cele kope otrok in se oprijemajo tako zvanega sistema dveh ali celo enega samega otroka, prav lahko zabredejo v večkrat nepopravljive napake pri vzgoji svojega edinca ali edinke.

Te napake so sicer prav razumljive, zato pa za otroka niso nič manj škodljive. Izvirajo namreč iz prevelike, bolj, slepe ljubezni. V družini, kjer je cela kopa dece, imajo starši mnogo skrbi in treba jim je veliko dela in samozatajevanja, da prehranijo številni drobiž. Zato se ne utegnejo toliko baviti s posameznim otrokom in ga navadno tudi ne razvadijo. Kjer pa je v rodbini en sam otrok, tam starši veliko bolj na njem vise, ga razvajajo, se tresejo zanj in občudujejo njegove izjave in vsa dejanja, tudi slaba, da, celo njegovim izbruhom jeze in trme se smejejo in se jih morda naravnost vesele. Dokazov za to nam ni treba navajati, vidimo jih vsak dan v družini, na cesti, v javnih lokalih itd. Večkrat so taki prizori tudi neznanim in nepristranskim ljudem v zabavo. Ali pa kdaj premišljujemo, ali je to prav?

Na ta način smo napravili iz otroka igračko, drugače takega početja ne moremo imenovati. Z otrokom-igračko se zabavamo in ne pomislimo, da bo nekoč odrasel z vsemi svojimi napakami sebi v škodo, staršem v žalost.

Vprašamo se sedaj, ali starši, ki tako ravnajo, zares ljubijo svojega otroka? Ljubijo ga pač, ali njih ljubezen jih zavaja na napačna pota, na katerih se njihov ljubljeneč marsikdaj ponesreči. Prav ljubiti otroka se pravi oborožiti ga za vse protivnosti, na katere bo trčil v življenju.

Otrok, ki vidi, kako vse brez izjeme na njem občudujemo, kako ga vedno le hvalimo, mora postati domišljav; tak otrok ne bo nikdar skromen. Tudi samozavesten ne bo, samozavest je čisto nekaj drugega. Tak otrok bo v življenju slabo vozil. Ker bo domišljav, se ne bo dal poučiti, misleč, da je sam najpametnejši.

Vzemimo drug primer! Ponekod imajo navado, da dajejo otroku pri jedi prvemu in najboljši kose. Tudi

to se nam ne zdi prav, ker utegne privzgojiti v otroku misel, da mora biti vedno prvi.

Naravna družba otrokova je med otroki. Tudi vidimo, da se tuji otroci prej med seboj spoprijateljujejo kakor odrasli. Edinec pa večkrat nima prilike, da bi se zadostno kretal med sovrstniki, in je navadno le v družbi odraslih. Ker je tak otrok navadno tudi razvajen in je za starše v njih slepi ljubezni nujno nadnormalno pаметen in nadarjen, govori vmes z odraslimi in se večkrat dobro «odreže», da ga vse občuduje. Tako postane v očeh tistih, ki ga razvajajo, pravi «fant od fare». Besede, ki jih v takih primerih pripisujemo otrokovim mladim možganom, so v 99 odstotkih golo ponavljanje tega, kar je slišal.

Nastopi doba, ko mora tako vzrasli otrok v šolo, za katero pa ni prav nič pripravljen. Učitelj, ki ima zdaj z njim posla, ne vidi, ne more in niti ne sme videti v njem tega, kar so videli starši. Otrok z lastnostmi, ki mu jih je privzgojilo napačno ravnanje staršev, ne more v šoli dobro uspevati. To so prve posledice napačne vzgoje. V premnogih primerih se kažejo te posledice vse življenje takega nesrečnega človeka, ki je bil skvarjen v mladosti.

Marsikak žalosten pojav, zaradi katerega obsojamo posameznika, bi se dal pojasniti z lahkomišljenostjo, s katero se obremenjajo starši, ki ravnaajo, kakor bi bil otrok res igračka, ne pa mlado bitje, ki ga bo vzelo kmalu življenje v svojo trdo šolo.

Ali dela samostojnost človeka srečnega?

Kočljivo vprašanje.

Ljudje, ki so samostojni, govore le redko o tem, da so zato bolj srečni od drugih. Tisti pa, ki so odvisni od drugih, radi tožijo in so trdno prepričani, da bi postali res srečni šele tedaj, ko bi se otesli te odvisnosti.

Kdo izmed nas pa je popolnoma neodvisen? Saj je vendar toliko vezi, toliko različnih vrst neodvisnosti. Poglaviti tiran je poklic. Vsak predstojnik ima nad seboj še drugega predstojnika, vsakdo je odgovoren svojem višjemu. Veliko sklepov, ki se zde na prvi mah popolnoma samostojni, je vendar odvisnih od te ali one okolnosti. In potem odvisnost od denarja — ah, tu pač vsakdo vzdihne. Napol dorasel sin, komaj godna hči in celo gospodinja in mati si želi, kar se denarja tiče, samostojnosti. Saj ni tudi nič bolj mučnega kakor to, če je treba za vsak osebni izdatek prositi rodbinskega glavarja, ki je tisti, ki služi denar. Dandanašnji je hvala Bogu že precej očetov tako preudarnih, da dajejo ženi in otrokom denarja, da sami ravnaajo z njim, kakor vedo in znajo. S tem se začenja neodvisnost, toda tudi odgovornost.

Žena, kateri prepušča moč upravljanje denarja, nikar ne mislite, da je taka žena kaj na boljšem. Odreči se mora marsikateri želji in nositi mora marsikatero skrb, ki je nesamostojna žena ne pozna. Z zavistjo gledajo take žene na tiste, ki so v službi, ki se same žive, ki jim je treba skrbeti samo zase, ki so lepo oblečene in na videz vedno dobre volje.

Kaj radi pozabljamo, kaj se skriva za to veselo krinko samostojne ženske: neprijetnosti v poklicu, neprestani boj za obstanek v službi, premagovanje, ki je vsak čas potrebno, videz dobre volje, ki ga mora kazati vsaka ženska, ki dela za plačilo in živi med tujimi ljudmi. Vsak dan lahko opazujemo, kako rade puste take ženske službo, poklic in neodvisnost, če se jim le nudi priložnost za zakon, dom in nesamostojnost žene. Torej le ne more

biti vse tako v redu s samostojnostjo ženske, ki je v službi.

Vzgajati otroke v samostojnosti, je seveda ena najbolj pametnih zahtev našega časa. Hrepenenja mladine po samostojnosti ne smemo zatirati ali pa udušiti, ker bi sicer vzgojili rod mevžastih in za življenje nesposobnih ljudi. Lahko ga pač vodimo in mu kažemo pravo pot. Zlasti pa je treba mladini naprej in naprej zabičevati: kadar se človek osamosvoji, je za svoje življenje sam odgovoren. Če hodi po krivih potih, bo sam odgovarjal. Če dela napake, bo moral sam trpeti posledice in škodo. Nasprotno pa: če mlad človek sam od sebe napravi kaj pametnega, bo njegovo zadovoljstvo in zaupanje v samega sebe veliko večje kakor pa pri nesamostojnem otroku, ki ga je treba venomer izpodbujati in drezati.

Kolikor toliko samostojnost lahko doseže pač vsak človek. Veliko jih je pa, ki so že po naravi slabi, nesamostojni in neodločni. Za take — pa naj bodo moški ali ženske — je samostojnost vedno težko breme, pogosto celo nesreča. Kdor si želi samostojnosti in jo izkuša doseči, naj prej le dobro premisli, ali je dovolj močan za neodvisno in samostojno življenje.

Samostojni človek mora biti duševno utrjen, mora biti navajen na udarce in razočaranja in — bridka izkušnja današnje žalostne dobe — ne sme pričakovati obrambe in pomoči od drugih ljudi. Je pa tudi — tega ne smemo preveč na glas povedati — preveč slabičev in nesamostojnih moških, ki iščejo in najdejo sveta, moči in izpodbude pri svojih ženah.

Predvsem je pa treba vendarle ženske, mlada dekleta in tudi žene, ki s svojo usodo niso popolnoma zadovoljne, posvariti, naj v želji po neodvisnosti svojih sil ne precenjujejo in preveč napenjajo. Slabotna, nesamostojna in obrambe potrebna ženska ne bo težko našla človeka, ki jo bo tolažil in ščitil, samostojna ženska pa mora prenašati poleg dobrih tudi slabe strani samostojnosti, in marsikatera se le s težavo rine skoz življenje. Tudi tukaj veljajo besede: «Kdor išče samote, ostane kmalu sam.»

Sicer je pa vsakdo izmed nas, tudi najmočnejši in najsamostojnejši, katerikrat rad malo odvisen. To so vezi in odvisnosti čuvstva, tista sladka in osrečujoča nesamostojnost, ki jo občuti vsakdo, ki ima koga rad. Ljubezen do staršev, do otrok, do prijatelja, do neveste, ljubezen med zakonci nas dela sicer morda nekoliko nesamostojne, toda srečne. In prav ljubezen je, ki nas varuje pred najnevarnejšo vrsto samostojnosti — pred egoizmom.

Elbert Hubbard:

Kdo ve?

Zelo spoštujem dečke. Umazani, razcapani, nepravilno oblečeni dečki na ulicah me mnogokrat nenavadno zanimajo.

Deček je mož v zapredku, — ne veste, kaj pride iz njega — njegovo življenje je polno raznih možnosti.

Lahko postavi kralja na prestol ali pa ga odstavi, lahko izpremeni meje med državami, lahko piše knjige, ki bodo ustvarjale značaje, lahko izumi stroje, ki bodo zrevolucionirali svetovno trgovino.

Vsak mož je bil nekoč deček. Upam, da mi ne bo nihče ugovarjal; je v resnici tako.

Jako dobro se spominjam šibkega, pegastega dečka, ki se je rodil v krpah in pobiral premog poleg železniških tirov v Buffalu. Pred nekaj meseci sem vložil prošnjo na najvišjem sodišču in tisti zakrpani deček je bil tam — sodnik, ki je razsodil o moji želji.

Včeraj sem jahal po polju, ko je neki deček ravno oral. Mladeniški lasje so mu na temenu silili iz klobuka. Postava mu je bila koščena in okorna. Hlače je držala

samo ena oprta. Njegove bose noge in roke so bile rjave, od solnce opaljene ter od trnja opraskane.

Kimal je za svojim konjem, in ko sem jahal ondod mimo, je vrgel izpod krajkov mehkega klobuka živ pogled temnih nekam plašnih oči ter skromno ponovil moj pozdrav. Ko se je potlej obrnil za menoj, sem snel klobuk in brazde za njim pozdravljal: «Bog vam bla goslovi!» Kdo ve? Morda pridem kdaj za tem dečkom, da bi si od njega izposodil denar ali da bi poslušal njegovo pridigo; ali pa pridem, da bi ga prosil, naj me zagovarja v sodni pravdi.

Bodite potrpežljivi z dečki, imate opraviti z dušami. Bodočnost čaka ravno za oglom. Bodite potrpežljivi z dečki.

Na solnce

Solnčna svetloba sestoji iz raznih žarkov, ki se na primer po nevihti lomijo v krasno mavrico. Luč in nje deli se ne širijo po prostranstvu premo, marveč v valovih. Rdeči (toplotni) žarki imajo najdaljšo valovno dolžino, ki se toliko bolj krajša, kolikor bolj se žarki bližajo drugemu koncu solnčnega šara ali spektruma, prehajajoč v modre in vijolične odtenke. Modri prameni imajo kratke valove, violetni ter osobito ultravioletni pa še krajše: ti najjače kemično učinkujejo in ugodno vplivajo na zdravje.

Kdor pa je občutljiv, slabokrven, živčno bolan ali ima prenežno polt, naj se natre po licu z lanolinovo kremo ali z drugo mineralno mastno kremo, preden gre na solnce. Za život pa se priporoča izborna maslinovo olje ali kadar hočeš urno zarjaveti, orehovo olje. Gospa Eva, ki se želi zoper solnčne žarke napudrati, mora za podlago rabiti tolsto kremo. To se svetuje zlasti tedaj, če ne misli plavati, temveč plesati po produ ali tekrovati za prvo lepotno nagrado. Obraz si lahko zaščitiš, ako ga pokriješ z rdečim, zelenim ali rumenim mušlinom. Za oči vzemi varovalno steklo. Katera pa se boji belih kolobarčkov, ki pri tem nastajajo, naj si na solncu ležé pokrije trepalnice z mokrimi svaljki od vate. Ako si čez dan hočem očistiti prah in nesnago z obraza, uporabljam kolinsko vodo. Ob uporabljanju mazila proti pegam se je ogibati tako vode kakor kolinske vode. Rdeč nos varujemo s tem, da ga izmenoma obkladamo s toplimi in mrzlimi svaljki mokre vate. Pa tudi sicer je treba opreznosti. Prvič se smemo kvečjemu deset minut solnčiti, potem vsak dan po pet minut pridejati. Ta previdnost je nujna zaradi vaših živcev na glavi. Na mestih, koder so izrazite gube, se je na debelo namazati s kremo, vsaj pa s čistim ameriškim vazelinom, kadar ni boljšega pri roki.

ZVEZDA NA SOLNCU

Kadar se vas je solnce navzlic pažnji le preveč prišlo, se zdravljenje pospeši s tem:

1.) Ob rahlem vnetju v obliki pordečitve se ne umivam ne z vodo ne z milom ter se dvakrat na dan natrem z mastno kremo.

2.) Ob hujši vnetici pridno uporabljam suho kremo.

3.) Ako se že delajo mehurci, polagam na kožo obkladke, namočene v octasti glinici. Potem se vneta mesta lečijo s tolsto kremo in hladečimi emulzijami. Ugodno učinkuje tekočina iz ene žlice benzojske tinkture na kavno skodelico ledene vode. Uporabljati se morejo tudi oljnati obkladki ali celo oljnate naličnice. Oljnate krinke se izdelujejo takole: Iz belega platna se izreže naličje, ki pokriva ves obraz razen oči, nos in usta, in se prišijejo vezi nanje. Potlej se polože na čelo, lice, nos in brado krpice od vate, namočene v gorkem olivnem olju, ter se z naličjem privežejo. To lečenje posebno dobro de, kadar so se pojavile močne otekline in mozolji. Hude opekline lajša tudi naličnica z mrzlo vodo. Pod naličnico se polože kepice vate, namočene v hladni vodi, ter se menjavajo vsakih pet minut, dokler bolečina ne poneha.

Pa še nekaj, gospa Eva! Ne hodite v črnem trikoju na solnce! Ta barva ne propušča ultravioletnih pramenov, ki so koristni zdravju. Prikladna je oprava iz žolte, lilaste, modre pletovine, najbolje pa iz belega pletiva. Čim tanjše in laglje tkano, tem ugodnejše za vašo polt. V črnini se sicer človek vidi malce vitkejši nego pri drugih barvah, toda zdravje pri tem nič ne pridobi.

O zobni ščetki

Ameriški zobni zdravnik in vseučiliški docent v New Yorku William M. Gardner pripisuje zobnim ščetkam veliko važnost pri higienskem negovanju zob. Z uporabo zobnih ščetk se na zobeh marsikaj popravi, kar se z ne-higiensko hrano pokvari. Ako zobno ščetko pravilno uporabljamo, si ohranimo zdravo zobovje, čeljusti pa obvarujemo različnih obolenosti.

Vse premalo pozorno in skrbno pa ravnamo z zobno ščetko, in posledica tega je, da dosežemo z njo nasprotno od tega, kar hočemo. Marsikatera dobra nova ščetka se zaradi naše malomarnosti kaj kmalu pokvari, a na nesrečo je ne zavržemo, ampak pokvarjeno rabimo kar naprej še mesece in mesece. Novo zobno ščetko moramo, preden jo začnemo uporabljati, namakati najmanj dve uri v mrzli solni raztopini. S tem očistimo ščetine, njih ostrina se ublaži, zaželeno prožnost je dosežena.

Prekuhati novo ščetko z namenom, da jo s tem desinficiramo, je napačno, kajti s kuhanjem se prožnost ščetin pokvari. Če je držaj iz celuloida ali sličnega materiala, se vsled vročine upogne, če je pa koščen, se raztopi cement na žici, ki veže ščetine.

Vsaka dobra ščetka je, preden pride iz tvornice, že sterilizirana. Pri izdelovanju ščetk se pazi na to, da se prožnost ščetin ne pokvari, s prekuhanjem ščetke se pa ta prožnost uniči.

Pred vsakdanjo uporabo se mora ščetka pomočiti le v mrzlo vodo, po uporabi pa jo je treba dodobra izplakniti, najbolje, da jo držimo pod močnim curkom vodovoda. Napačno pa je mnenje, da jo steriliziramo, ako jo pomočimo v vročo vodo. Sterilizirana bi pač bila, ko bi jo pustili najmanj deset minut v vreli vodi; a s tem bi bila prožnost ščetke uničena. Preden denemo izplaknjeno ščetko sušiti, moramo vodo od nje kolikor mogoče otrestiti. To storimo, ako jo držimo v desni roki in tolčemo s to roko v dlan leve roke. Ščetko denemo potem sušiti v kozarec, a tako, da jo postavimo s ščetinami navzgor. Nikdar pa ne smemo mokre ščetke shraniti in zapreti v za to prirejeno spravo, ker se ščetka

v njej ne more dodobra posušiti, pač pa se pospešuje rast in razvoj kužnih bakterij.

Iz popolnoma tehničnih razlogov bi se morala vsaka zobna ščetka po uporabi 24 ur sušiti. S tem se ščetine zopet utrdijo. Zato bi moral vsakdo imeti po dve zobni ščetki, eno za jutranjo, drugo za večerno rabo. Ščetke bi se morale 24 ur sušiti tudi zato, da se v tem času zamorijo vse bakterije, s katerimi je zobna ščetka po vsakem umivanju zob okužena. Bakterije se prenese od zob na ščetine in jih ni mogoče samo z izplaknjevanjem odstraniti. V tem tudi tiči nevarnost zobnih ščetk.

Bakterije, ki se normalno in abnormalno nahajajo v naših ustih, potrebujejo za svoj obstoj in razvoj vlage, teme, hrane in preko 36° Celzija toplote. Kakor hitro odrabimo zobno ščetko, je ona inficirana s temi organizmi, ki potrebujejo za svoj razvoj gori omenjenih ugodnosti. Ako pa pustimo, da se ščetka po vsaki uporabi dodobra posuši, so s tem zamorjeni organizmi, ki uspevajo v vlagi. Svetloba, sobna temperatura in pomanjkanje hrane zaduše še ostale organizme v ščetki. Preizkušnje so dognale, da se na ta način zatre 99% bakterij.

Prah, ki je v zraku in se med sušenjem vleže na ščetko, je tako nedolžen kakor prah, ki ga vdihavamo. Kdor diha skozi usta, vdihne v 5 minutah več prašnih atomov kakor se jih vleže na ščetko v 24 urah. Dve ščetki dobre kakovosti, ki jih izmenoma rabimo, sta porabni kvečjemu 4 mesece. Vsaka dva meseca bi morali starejšo od teh dveh nadomestiti z novo in staro zavreči.

Severna lepota,

Smejajte se!

Filozofija Pole Negri.

Smejajte se in srečni boste!

Vsakdo je lahko srečen: jaz, vi — vsi ljudje.

Sreča ne pripada zdravju, ampak duhu, in duh ravna z njo.

Ce je kaj na tem starem, dobrem svetu komu name: njeno — potem ni čuda, da sreča doleti tiste, ki vedo, da je pozitivna.

V resnici je lahko biti srečen v svoji blagovitosti in zadovoljstvu.

Hodite pokonci, tudi če stopite na spolzko lupino od pomaranče!

Ce vstanete z dobro voljo, boste lahko pregnali čas, ki vam ostane od dneva.

Jaz imam rada smeh. On je motiv subtilne in delikatne senzacije. On je za dušo nujno potreben.

Smeh je le bolj navada in prihaja običajno kot navdušenje, in kdo vas ovira, da bi se tudi vi ne navduševali?

Ce se bojite smrti, se smejajte in živeli boste v starosti.

Ce ste potrti ali pa bolni, se smejajte in ozdraveli boste.

Ce ste nesrečni, se smejajte in dobra volja se vam povrne.

Človek, kateri se smeje, ima srečo pri svojih opravilih, podjetjih in v ljubezni.

Smejajte se!

Neprijeten duh ust

je zoprni. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče **Chlorodont-paste**. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ta čisti zobe tudi na njih stranicah. Gnili ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo, ki stane 8 Din, **Chlorodont** ščetke za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom **Chlorodont**. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) in dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, oddelek Chlorodont, Maribor 127.

V Miami na Floridi (Amerika) imajo pomorsko postajo za raziskovanje morske flore in favne. To raziskovanje se vrši po dvakrat na teden in se ga morajo udeleževati tudi dijakinja. Slika nam kaže dijakinjo, kateri natikajo na glavo pripravo za poplavljanje.

Janja Miklavčičeva:

(Nadaljevanje.)

Le počasi je dobival močnejšo hrano; najprej zelenjavo: špinačo, grah, sladko repo itd. Špinačo je imel najrajši, zato so rabili zanjo tudi regrat in solato. Zabelili so vse s sirovim maslom. Zatem in vmes so mu dajali tudi kuhanega suhega sadja in pečenih jabolk. Ko je smel že tudi sirova jabolka jesti, je dobival nekoliko pečenega mesa. Tudi kruh je že smel jesti, toda najmanj en dan starega. «Kdo bi si mislil,» je dejal, ko je bil že nekoliko okreval, «da so te ledene svečke tako strupene!» «O ledene svečke same niso prav nič krive tvoje bolezni,» mu pravi mamica, «temveč le tvoja neprevidnost, ker si razgret užival ledenomrzlo vodo iz njih. Ali se nisi učil: kadar si razgret, ne pij mrzle vode; ti pa si pil celo ledenomrzlo!»

13. Domača lekarna.

Hipna, nenadna zadrega v sinčkovi bolezni je sosedo poučila, kako koristna, da, nujno potrebna je zaloga občekoristnih in občeznanih zdravil, ki naj jih zbiramo in hranimo v domači lekarni.

Prosila je našo babico, da bi ji dala zaznamek svoje domače lekarne. V lični omarici na steni je imela babica na poličkah in predalčkih stekleničke, zavitke, ovojje, škatlice in lončke z zdravili; a poleg tega tudi zaznamek teh zdravil s kratko opombo, čemu in kdaj se rabi

eno in drugo. Seveda je imela vsaka steklenička, ovoj, zavitek, škatlica in lonček svoj napis. Bog ne daj, da bi se z zamenjavo zgodila kakšna nesreča. Kajti v teh shrambicah so tudi sredstva, ki služijo zgolj za vnanjo rabo in se ne smejo uživati, n. pr. lizol, terpentin i. dr.

Ako ste radovedne, gospodinjice moje, pa vam jih nekoliko naštejem:

V četrtlitrski steklenici ima arniko, namočeno v olju, nekaj tudi v vinskem cvetu ali špiritu. Zdravnik je kar vesel, ako jo dobi doma za prvo pomoč. Dobra je za vsako rano, pa tudi za notranje bolezni, n. pr. za grizo jo da bolniku 10 do 20 kapljic na vodi popiti. Svinčena ali burova voda je v manjši steklenici in jo deva na opekline in gnojne rane.

Jod je kot vsesplošno sredstvo za rane in ranice, kadar se kdo vreže, vseka, odrgne ali če se pripeti kaka nezgoda, katerih je vedno dosti v hiši, kjer mladi vnučki-kopitljački kažejo svoje umetnosti po hiši, dvorišču in na vrtu.

Čislano sredstvo za razne nezgode je tudi terpentin. Če se vname kostna kožica na prstu in se naredi tako zvani črv, ki prizadeva hude bolečine, se delajo obveze, pomočene v terpentin.

Salmijak uniči posledice hudih mušjih, komarjevih, osjih in sršenovih pikov, toda treba se je takoj z njim namazati.

Lizol je razkuževalno sredstvo; bencin pa čistilno sredstvo za svilo i. dr.

V zavitkih so gomilice, bezgovo in lipovo cvetje, melisa, meta, kumina in pelin, ki se vsi rabijo za čaje, obkladke in kopeli. Šopek pelina je baje najboljšo sredstvo za preganjanje muh; kjer tak šopek visi, ni muh.

Gorup:
Hiša v Beli Krajini.

Lanena moka in laneno seme se pokladajo na otekline.

V škaticah je jedilna soda, ki se rabi proti krču in izpahavanju v grlu. Dalje gorčična moka zoper trganje. Če te trga, sešij vrečico, natresi vanjo te moke in jo segrej, pa gorko položi na boleči ud.

V ovoju je karbolizirana vata ali bombaž, nekaj povojev za bolne noge in za rane, potem platno za obliže in gaza za obvezovanje ran.

V zavitkih so obliži, narejeni iz smole, terpentina in raznih rož. Dobe se v lekarni.

V lončkih pa so kuhana mazila iz smole in raznih zdravilnih zelišč.

O božičnih praznikih je prišel domov pozdravit ljube starše, brate n sestre sin Božo, zdravnik v bližnjem mestu. Pregledoval je pri tej priliki babičino lekarno in ji nasvetoval še nekaj zdravil:

G a b e z, ki pozdravi različne bolezni: kašelj, ozeblina, opešanje, kostno jetiko, trganje i. dr. Jeseni se izkopljejo gabezove korenine in se iz njih skuha mezga. Očiščene korenine se kuhajo do mehkega s kandisom ali očiščenim sladkorjem; za boljši okus pa se pridene nekaj kislih jabolk.

K o p i n e ali črne maline, ki se tudi iz njih dela mezga ali pa ocedek. Najbolje je pa, da se uživajo sirove. Dobro so proti bledici, kataru v grlu in slepemu črevesu in proti opešanju.

P i r a m i d o n in aspirin sta praška zoper glavobol.

Babica je tedaj šla in izpolnila svojo domačo lekarno še s temi zdravili.

Omarica je sedaj polna — zaprimo jo!

14. Suho sadje.

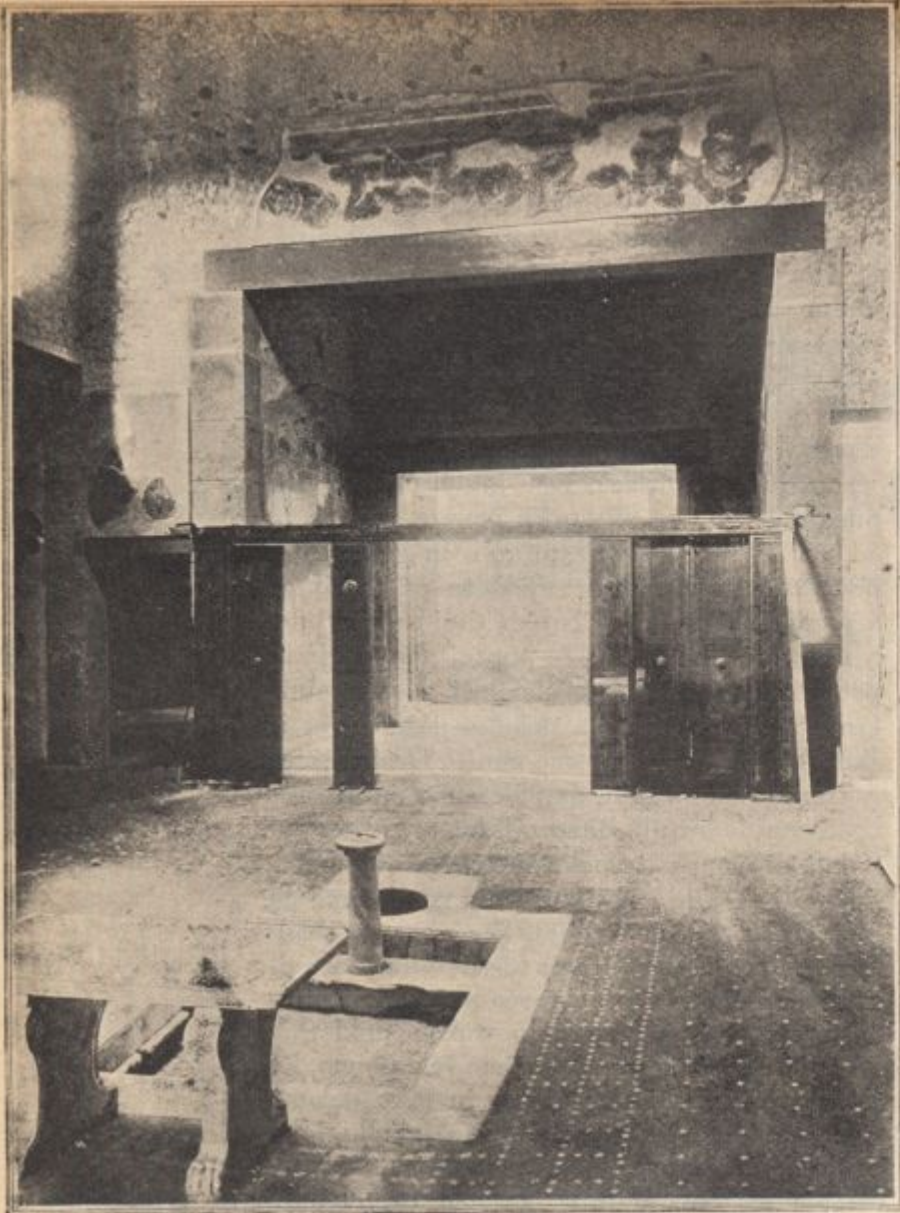
Ko je bil sosedov Branko zbolel in ga je tresla mrzlica, ga je silno žejalo. Mamica mu je dajala malinovec z vodo, pa mu ni nič kaj prijal, čeprav ga je v zdravih dneh s slastjo pil. Ko je mamica to potožila zdravniku, ji je dejal, da se to večkrat zgodi. «Dajte mu piti vodo od kuhanega suhega sadja, jabolčnih krljev in hrušek; marsikateremu bolniku bolj ugaja ko malinovec!» Mamica je tako storila in res je Branku ta voda prav ugajala. «Škoda,» je rekla mamica, «da nismo nasušili več sadja!» Res so ga imeli dokaj, toda otroci so bili vedno nad njim, nad domačimi figami, kakor ga stric Jernej imenuje. So pa tudi pridno pomagali,

ko je bilo treba pripravljati sadje za sušenje. Odbirali so najpoprej v to namenjeno sadje. Moralo je biti dovolj zrelo, vendar ne prvovrstno, ki je za prodajo ali za v shrambo. «Otroci,» je učila teta Meta, «najpoprej zdrgnite vsak svoj nož, ga čisto izmijte v topli vodi in ga dobro obrišite. Roke si umijte v topli vodi z milom in jih izplaknite z mrzlo, preden gresite na delo. Tu ni snažnosti nikoli preveč! Lupite jabolka, kar najtanjše morete, saj ste že od strica Jerneja dostikrat čuli, da je sadje tik pod kožo najslastnejše; dekleta pa to že od krompirja vedo, ki ga babica tudi ne pusti debelo lupiti. Večkrat ga še poprej popari, da se potem čim tanjši olupek odloči. Neuke služkinje sicer pravijo, da dela to gospodinja iz skoposti, ali to nas ne sme motiti. Drobnejšega sadja ne bomo lupili, ampak samo oprali in s čisto cunjjo obrisali. Razrezali bomo sadje v četrtine, drobnejše na polovice; peščičevje bomo skrbno izrezali in izvrtali. Nato ga zložimo na plošče in v pečico z njim, ker nimamo sušilnice. Na plošči se ne smejo kosci dotikati. Prvikrat jih denemo v prav vročo peč, kakor hitro neha goreti, in jih pustimo v peči, dokler je vroča; drugi dan ga pa vložimo šele potem, ko je peč že nekoliko ohlajena, in tako delamo vsak dan, dokler ni suho. Kakor z jabolki, tako se ravna tudi s hruškami, samo da hruške razrežemo po navadi samo na pol in pustimo peclje na njih. Nekateri pravijo, da je bolje, če se hruške suše neolupljene; tudi vročine ni treba tolike kakor za jabolka. Za sušenje je krušna peč najboljša, posebno tam, kjer ni sušilnice.

Koščičasto sadje (češnje, češplje) tudi sušimo, vendar mora biti že zelo zrelo, tako da že na drevesu postaja sad okoli peclja nagrbljen. Denemo ga takoj v zelo vročo peč, ker pri počasnem sušenju postane kiselkasto. Ohlajati pa moramo vse vrste prav naglo. Po sušenju jih spravimo, viseče v vrečah, na suh kraj.»

Plestenjak: Hiša v Ljubljanski okolici.

Takšen je bil dom pred 2000 leti.

15. Gospodinjice si s telovadbo krepijo telo.

V telesu zdravem duša zdrava —
to je na svetu sreča prava.

Srečni so starši, katerih otroci so zdravi. Materina skrb za telesni blagor njenih malčkov ne obsega samo primerne prehranitve in vrenemu prikladnih oblačil, temveč se razteza tudi na vežbo mladega telesca, ki naj se z njo okrepi, da bo kos nalogam in zahtevam življenja. Pot do tega je otroška telovadba.

Otroci se hočejo in morajo igrati. Zato je njih prva telovadba igra. Modra mati že v najranejši mladosti dojenčka misli in dela na to, da postane mlado telesce gibko in utrjeno; kopitljanje in plezanje po vseh štirih je njegova prva telovadba. Ali ste ga že opazovale, kako lovi nogo stola, da bi se nanjo oprijemši dvignil s tal? Njegovi udje dobivajo trdnost, zlasti hrbtenica in mišice na nogah se krepe, kakor hitro se začne postavljati na noge. S pravilno vodoravno lego v postelji se zavira in onemo-

goča skrivljenje hrbtenice, te toliko nevarne telesne hibe. Seveda je s tem v zvezi tudi slaba neprimerna in nezadostna hrana; zato pa je prva skrb matere-gospodinje, da s primerno, zdravo hrano podpira telesni razvoj otrok. Kakor hitro nekoliko odrasejo, se njih igre izpremene v pravilno telovadbo, ki pa naj se nikakor ne veže na suhoparne vaje med štirimi stenami. Čim pestrejša je menjava vaj, tem večja je vnema in tekmovanje otrok. A tu veljaj vzgojni nazor, da naj bo primerno delo otrokova igra in veselje. Ker je trup eden najvažnejših delov telesa, krijoč v sebi najnežnejše organe, srce in pljuča, in se v slabo razvitem trupu ti organi ne morejo razviti svoji nalogi primerno, zato so vaje s trupom zelo važne. Skrivljeni hrbtenici je baje vzrok sključeno sedenje v šoli (a tudi drugod otrok sključeno sedi, ako ga kdo vedno in vedno ne opozarja). Jaz bi rekla, da jo pač pospešuje, toda pravi vzrok tiči že v prvih detinskih letih ali celo mesecih. Zato naj otroci pridno telovadijo s trupom. Torej, gospodinjice male, le trgajte rožice, nabirajte jagode in gobe, spleтайте vence in šopke, da se vadi tudi oko; plevite na vrtu grede in pota, prinašajte mamici drv, pomagajte pomivati in brisati posodo, obiskujte tudi telovadbo, sankališče in drsališče. Z vsem tem krepite svoje telo in svojo dušo.

16. Takt.

Ne mislim na godbeni ali pevski takt. A tudi moj takt dela godbo, lepo godbo v družini, v prijateljstvu, v družbi — povsod. Kaj je takt? Takt je rahločutnost srca za spodobnost; je obzirnost do bližnjega; je dar, ki nas uči razumevati čuvstvovanje drugih; je zmožnost, da zna človek samega sebe zatajiti, ne da bi se ponižal. In takt je še marsikaj.

V vsaki olikani družini gledajo starši, da vzbude v srcih svoje dece čut za spodobnost in lepo vedenje. Posebno naj se mlade gospodinjice uče, da se bodo znale krotiti v vseh življenjskih prilikah in da se bodo spodobno vedle v besedah in dejanjih.

Kaj je takt, vam pojasni tale resnična zgod-bica: Gospodinja velikega posestva je povabila prijatelje in sorodnike na kosilo. Da bi jih čimbolj počastila, je dala za okras mize dragoceno namizno opremo. Služkinja, noseč jedila na mizo, zadene ob visoko stolovo naslanjalo, dragoceni krožniki zdrknejo s pladnja in se raz-

bijejo na trdih tleh. Mislite si zadrego služkinje, ko so se oči gostov obrnile vanjo, a še bolj, ko se je spomnila, s kakšno ljubeznijo in ponosom je visela gospodinja na dragoceni opremi.

Lahko si je pa tudi misliti, kako je bilo gospodinja pri srcu, ko jo je izpreletela misel, kako bi nadomestila obor, ne da bi bilo kosilo moteno. Marsikatera bi bila z jeznim pogledom ošinila in ozmerjala nerodno služkinjo, toda ona ni storila tega.

Z mirnim pogledom se je obrnila proti gostom in rekla: «Nesreča nikoli ne počiva!»

Ta nežna obzirnost je blagodejno delovala na goste. Služkinja je prinesla nov obor in veselje gostov je trajalo nemoteno dalje. To je bil takt.

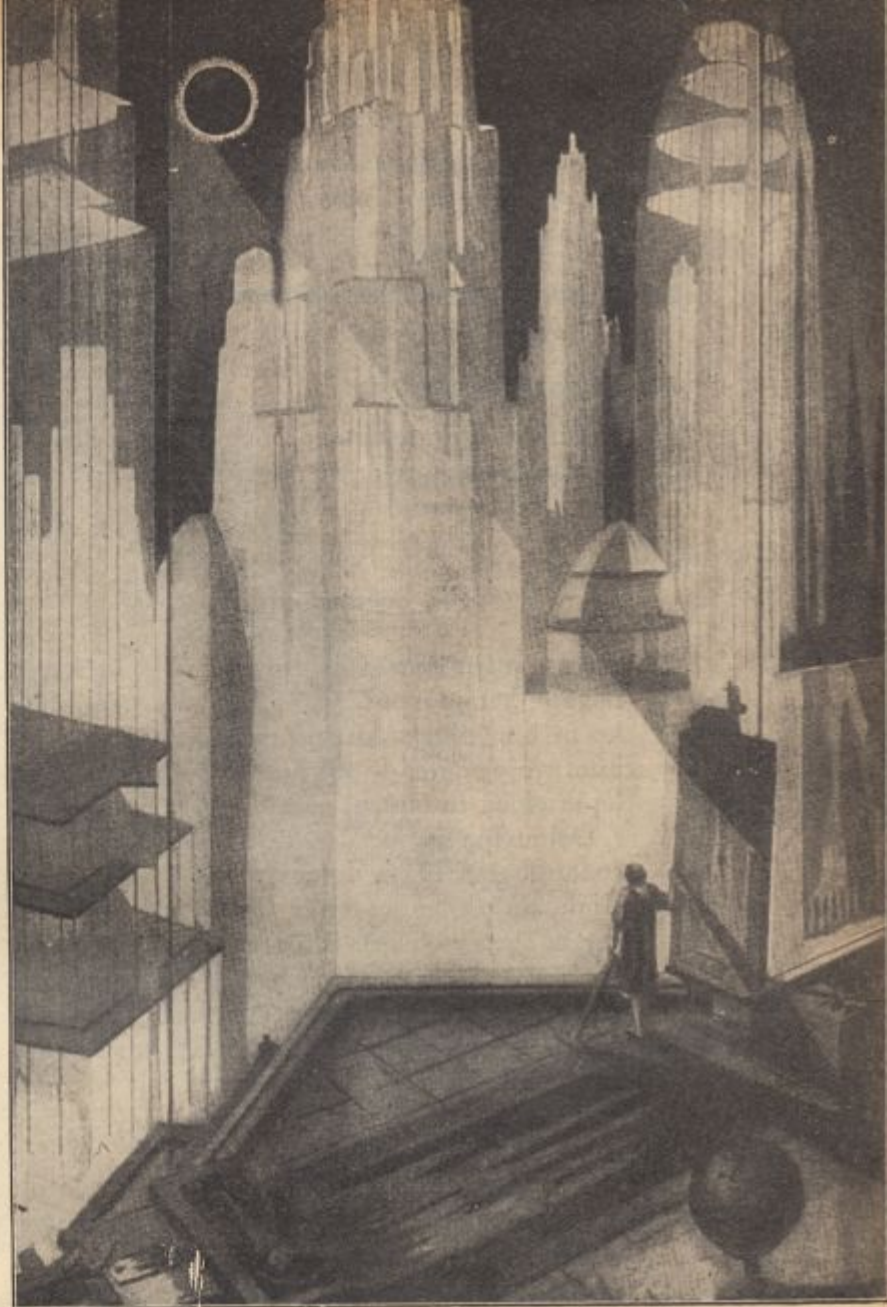
Takt je tudi, če se ob nedostojni govorici tiho umaknemo ali pa pogovor zasukamo v drugo, dostojno smer; takt je, če nesrečneža, ki svoji nesreči ni sam kriv, obdarimo na prijateljski način; takt je, če prosimo, kjer bi lahko ukazali. In še marsikaj je takt.

17. Jelkino predbožično pismo.

Draga Milka! Kako že štejem dneve do božiča, ko pohitim k vam domov. Kadar se zamislim v svoje delo, mi vstajajo v duhu slike božičnih dni. Tisto tiho padanje snežink, ki polagajo belo odejo na mater zemljo, se mi zdi kakor mehka odeja, ki z njo mati pokriva svoje dete. Temni se, mati upihne luč in dete zaspi. Zvonovi se oglašajo, angelci neso vest o prihodu Odrešenika čez širne planjave. Kralj nebes — borno dete! Prinašamo mu darila. Komu jih damo? Dragim svojcem — Božiček jih ne potrebuje. Njegov prihod je ljubezen v naših srcih do svojcev — do ubožcev. Tako umevam božič — božična darila. Božiček je že prišel k nam, kadar z ljubeznijo v srcu premišljujemo in ugiblujemo želje svojih dragih, da jih razveselimo ob spominu na njegov prihod. Zato nam jih On prinese.

To so bile moje misli, ko sem ob delu snivala o domu. V duhu sem gledala jaslice, ki nam jih Jožko gotovo tudi letos najlepše postavi. Reci mu, da sem pastirce in ovčke oskrbela, kakor mi je naročil.

Namizni prt, od katerega Ti tu pošiljam uzo-rec, sem do tri četrtine že izvršila in nadejam se, da bo narejen, preden se odpeljem; doma ga bomo preprale in zlikale. Delam ga pa po načr-

Takšni bodo domovi v letu 2000. Nebotičniki iz stekla.

tu, ki sem ga videla pri prijateljici, da so namreč vogli izrezani in se stranice zapenjajo s petljami ali pa z gumbi. Pripraven se mi zdi zaradi tega, ker gube ne opletajo okolu voglov mize.

Vzorček s tičicami, ki ga prilagam, bomo porabile pri zastorih naše dekliške sobe.

Za kopanjo sem naredila pregrinjalo po priloženem vzorcu. Dela za okras našega domka so me toliko zaposlila, da nisem utegnila ničesar narediti za brate. Doma se domenimo, kaj jim kupimo. Tudi Polonica bo gledala; za kuhinjsko mizo sem ji naredila ličen prtček iz rumenkastega blaga, modro obrobljen.

Ako hodim le količkaj po ulicah, ne morem se nagledati bogastva izložb in raznovrstnega blaga. Zanima me vse, posebno pa ročna dela.

Naj bo za danes dovolj. Kmalu se vidimo.
Do tedaj Ti in vsi naši pristrčno pozdravljeni!

Tvoja Jelka.

18. Naša domovina.

Gospodinjice! Vaša hiša, vaš domek je del tiste velike hiše, ki jo kličemo domovina. Kakor ljubimo svoj dom, svojo domačo hišo, tako ljubimo svojo domovino. Lepa je in bogata v ravninah in gorah, na morju in na kopnem, prav kakor pesnik pravi:

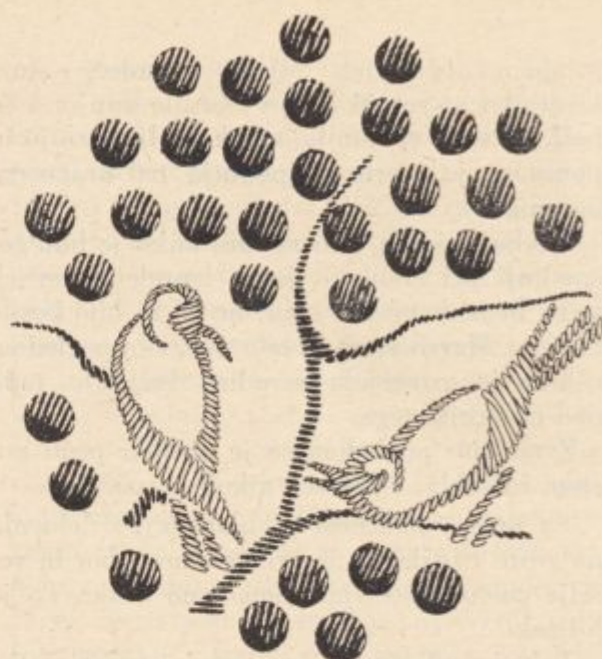
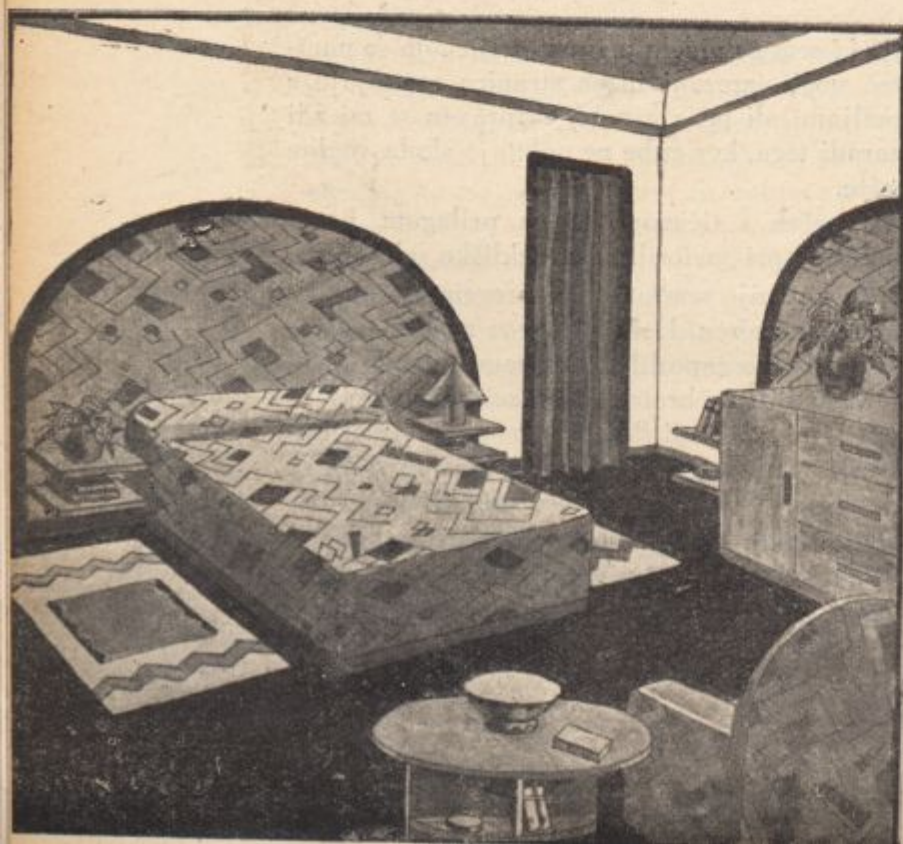
Sloven'c, tvoja zemlja je zdrava,
za pridne nje lega najprava;
polje, vinograd, gora, morjé,
ruda, kupčija tebe redé.

Zakaj pa ljubimo svojo domovino? Zato, ker je bogata, ker je lepa? Ali bi jo mar manj ljubili, ko bi bila uboga, skalna, zapuščena? Ali ljubite svojo mater le takrat, ko jo obdaja sijaj lepih oblek in biserni nakit?

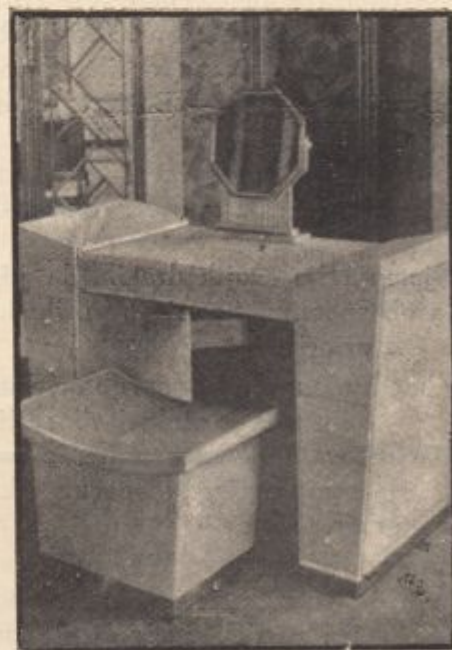
Domovina je naša mati. Ljubimo jo kakor rodno mater, ker v domovini nam je prvič zasijalo zlato solnce, so nam zablestele prve zvezde božjega veličastva. Tu so nam žarki bliski prvič oznanjali vsemogočnost Boga in njegovi viharji so nam s svetim strahom pretresali dušo. Tu se je prvič človeško oko ljubeče nagnilo čez našo zibel; ljubeča mati nas je z radostjo nosila v svojem naročju in naš oče nam je modre nauke zapisal v mlada srca.

In ko bi bila naša domovina gola skala ali pa zapuščen otok sredi morja in bi stanovalo uboštvo in delo z nami — nič manj bi je ne ljubili, nikdar bi je ne pozabili; ona ostane zapisana v naših srcih, ker je naša domovina,

Moderno
opremljena spalnica.

Motiv za vezenje, katerega se lahko uporabi za okras raznih predmetov, n. pr. za okrasitev platnic za knjige ali mape.

Moderna toaletna mizica iz belega poliranelega lesa z marmornatimi ploščami.

Z ROČNIM DELOM
OLEPŠAJTE
SVOJ DOM

Trije prtíči, pleteni iz sukanca štev. 100, z iglami 6 mm v premeru.

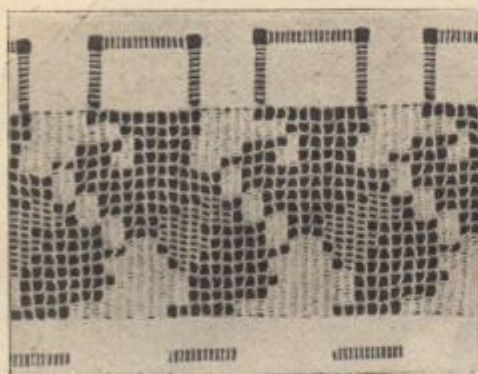
Štev. 1.

Lep vzorec za prt, milje itd. Pri velikem prtu se vzorec večkrat ponavlja, kakor kaže slika štev. 1. Za manjši prt ali milje pa zadostuje enkraten vzorec. (Glej sliko štev. 2. Glej sliko v naravni velikosti na strani 269.)

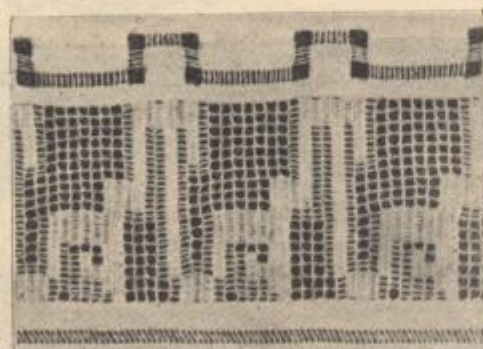
ZA PRIDNE ROKE

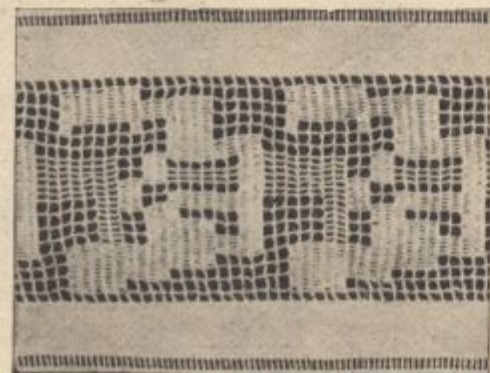
Štev. 2.

Kvačkan ploček, kombiniran z ažurjem.

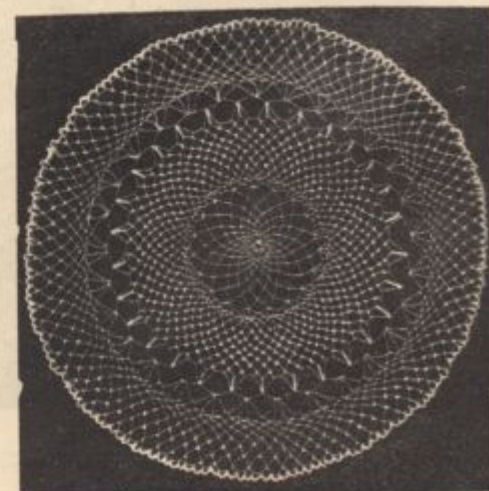
Kvačkan ploček za blazino.

Mrežan (filet) ploček za blazino.

Sredina kvačkanega motiva.

Kvačkan motiv iz zlate niti.

Vzorec v naravni velikosti za milje št. 1 in 2, ki sta na strani 268

Opis slik.

Originalna modna novost je hrbet plesne obleke, kakršnega vidimo na vrhni sliki. Veliko izrezo izpopolnjuje širok trak iz modnih steklenih perl.

1 Krilna kombineža iz svilene satena ali krepdesina, bogato okrašena z valansjensko čipko in monogramom.

2 Spalna srajca z dolgimi rokavi in ovratnikom je okrašena z ašurjem ali ozkim čipkastim vložkom. Razporek spredaj je dolg 28—30 cm.

3 Spalna srajca brez rokavov iz nežno-zelenega krepdesina, okrašena s čipkastim vložkom ekri-barve. Vratna izreza in pas se poljubno zadrgeta s svilenim vrstico iste barve. Modna posebnost je spodnji rob.

4 Hlačna kombineža iz svetlorožastega batista, okrašena s klekljanim ašurjem ali ozkim vložkom.

5 Elegančna spalna srajca iz vijoličastega pralnega krepa (krep lavable), okrašena s starorjavo valansjensko čipko in ašurjem. Posebno dekorativen je plisirani vstavek ob strani. V pasu je prevezana s temnovijoličastim svilenim trakom.

6 Garnitura, krilna kombineža in hlače iz krepdesina bež-barve, okrašena s tilovo čipko svetle čokoladne barve. Stranski čipkasti vstavki pri kombineži in hlačah so zvončasti.

7 Garnitura, hlače in prsnik, iz satena svetlozlate barve. Za okrasek so ozko šivane gubice. Prsnik ima namesto zapenjanja zadaj prožni trak.

8 Podaljšan životek za pod bluzo je okrašen z ašurjem in velikim monogramom.

Moderno perilo

MODNI PÊLE MÊLE

Zadnje letne obleke letošnje sezone niso več iz pisanega blaga v vseh barvah, ampak so ponajveč črne in bele ali pa kombinirane. Spredaj so po večini »princes«, zaradi česar se bogata zvončasta ali plisirana draperija zadaj še bolj uveljavlja. Bela obleka iz krepdešina ali atlasa, črna iz veluršifona ali tafta. To propagirajo pariške modne hiše. Pri vseh teh oblekah se vidijo spredaj noge do členkov. Tudi zadaj ne sega krilo vedno do tal. Nakit k taki obleki iz materiala, ki je sam na sebi zelo efektan, je skromen. Na obleko iz belega atlasa ozka zlata tresa, na obleko iz veluršifona preprosta spona in podobno. V prvi vrsti se poudarja silhueta. K taki obleki spadajo dolge rokavice in elegantna torbica.

Za potovanje so dokaj prikladni kompleti, ki nekako izpodrivajo kostim, na pr. komplet iz omspensa (Homes punes) s temnim vzorcem. Krilo s širokim pasom in naramnicami, $\frac{3}{4}$ dolgi plašč in vezanka pri bluzi so iz enovrstnega blaga, bluzi iz sirove svile, z dečjim ali sportnim ovratnikom. Majhen klobuček, kombiniran iz svetlosive klobučevine in iz blaga, kakor je komplet. Ali pa komplet iz rjavega tvida. Obleka gladka angleška, z velikim svetlim plastronom in kratkim jopičem brez reverjev in dolg plašč. Tudi klobuček je iz blaga kakor plašč in obleka. Pa tudi plašč iz kaše ali lahkega sukna je dokaj prikladen za potovanje. V kroju mora biti preprost, okras so le našiti žepi in široki reverji, preoblečeni z enakim blagom ali žametom.

Bluze se vedno bolj uveljavljajo, zato tudi skrbe modni diktatorji za lepe vzorce. Sportne bluze iz cefirja, črtaste ali enobarvne pralne svile, enobarvne rayè svile, iz krepdešina ali trikolina in francoske bluze iz raznih modnih svil so razstavljene v izložbenih oknih velikih modnih hiš. K beli bluzi z dečjim ali sportnim ovratnikom se lepo poda temnomodra ali črna vezanka z majhnimi ali velikimi belimi pikami ali zvezdicami ali pa ozka pisana petljica. Zadnji modni nakit za svilene pralne, pa tudi lahke volnene obleke in bluze so lepo brušeni stekleni gumbi. So precej dražji kakor iz biserne matice ali rogovine, ampak ker so moderni, bodo tvorničarji gotovo poslali tudi cenejše vrste na trg. Poleg gumbov zavzema tudi ažur važno mesto med nakitom za bluze in perilo, na pr. razni motivi, sestavljeni iz različno širokih ažurjev, več vzporednih vrst ažurja, ali pa obroba pri plastronu. Pulovri v različnih barvnih kombinacijah, zlasti beli iz debele volne, zavzemajo vedno bolj sigurno mesto v damski garderobi. Komplet: belo ali rumenkasto plisirano krilo iz belega volnenega ribsa, krepdešina ali druge močne svile, bel pulover brez rokavov in bela, rdeča ali rumena pletena jopica à la smoking s kvačkano cvetko na reverju je posebno eleganten, mladosten in praktičen.

Tudi lahke letne obleke so večina iz enobarvne ali črtaste pralne svile. Zdi se, da črtasta svila uspešno konkurira vzorčasti, zlasti pa svili s cvetnim vzorcem. Seveda je črtasta svila bolj prikladna za gladke obleke in bo gotovo dobrodošla tistim, ki so se naveličale zvončastih kril z neenako dolžino in raznimi priveški in našitki. Oblekca iz črtaste svile ima gladek živetek, velik, po širini prikrojen plastron, krilo pa položeno v gube. V pasu je pas iz jelenje kože, enakega blaga, kvačkan ali mrežen. Le obleke iz gaza, etamina, krepa, torej iz lahkega prozornega blaga, imajo zvončasta krila. Toda v mestu za na cesto ne daljša kakor do srede meč, pa tudi ne zadaj daljša kakor spredaj. Le obleke za popoldanski čaj in večerne obleke so daljše.

Pižama je praktična za velike in majhne otroke. To ni nikak luksuz, saj ni treba, da bi bila iz novega blaga. Lahko se sešije na pr. iz dveh odloženih moških srajc in obrobi z barvastim platnom ali drugim pralnim blagom. Hlače so navadno na prožni trak v pasu ali pa imajo ob strani razporek. Otroci nimajo potrpljenja pri oblačenju in slačenju čez glavo, zato je najbolje, da se jopica zapenja spredaj z velikimi gumbi. Za otroke do enega leta so pač najbolj praktične spalne srajčke, ki se zapenjajo spodaj kakor blazina.

Bluza, ki se nosi zataknjena pod krilo, mora biti najmanj 10 cm podaljšana pod pas in razširjena ob strani. Če je bluza ozka in ima v robu prožni trak, ne pada lepo. Pri bluzi brez rokavov se mora rokavna izreza obrobiti s poševno progo. Pri šivanju poševne proge se mora izreza nekoliko nadržati, da se ne razvleče.

Krila k takim bluzam so navadno na pas, posebno če so zvončasta. Pri zvončastem krilu se ne sme narediti širok rob. Najbolje je, če se obrobi s poševno progo iz enakega blaga. To velja tudi za svilo. Šivi pri volnenem krilu se morajo dobro razlikati, in sicer čez mokro cunjo z vročim likalnikom. Če se hoče stara obleka preobrniti ali popraviti, jo je treba prej lepo razparati, očistiti in posamezne kose skrbno polikati. Če je blago dobro in lepo očiščeno in polikano, je preobrnjena obleka kakor nova. Pa tudi če se prikrojuje iz novega volnenega blaga, se mora blago prej polikati z vročim likalnikom čez mokro cunjo. Skoro vsako blago nekoliko uskoči. Pralno blago, zlasti blago za moške srajce, je dobro pred prikrojevanjem namočiti v mlačni vodi in polsuho polikati. Zlasti redko tkano pralno blago znatno uskoči.

ELEGANTNE

POLETNE OBLEKE

Obleka iz vzorčastega žoržeta. Životek je na levi strani globoko podaljšan. Volani na krilu so bogato zvončasti. — Obleka iz krepdešina. Ovratnik in zvončasti zapestniki so obrobljeni s pikčastim satenom. — Obleka iz vzorčastega krepa. Krilo je zvončasto, ob strani ima gube. Žabó in zapestniki so iz bele pralne svile. — Obleka iz temnosivega krepa z ostavljenim stranskim delom pri krilu. Žabó, in zapestniki so iz čipkastega tila, pas iz jelenje kože.

Elegantna popoldanska obleka iz črnega krepstatena. Životek brez rokavov z velikim podolgovatim vratnim izrezkom je popolnoma priležen; krilo je zelo široko zvončasto. Šal je tudi iz črnega krepstatena. — Razkošna popoldanska obleka iz črnega tila in čipk. Veliki ovratnik v obliki pelerine je zadaj podaljšan pod pas, spredaj se končuje v vezanko. — Eleganten complet. Obleka je iz vzorčastega krepdešina, Životek je priležen, krilo pa je v polovici dolžine zvončasto razširjeno. Jopič brez fazone in ovratnika je iz črnega tafta, okrašen z ozkim nabiranjem na paspulo. — Obleka iz modrega krepminjona brez rokavov. Volani na krilu so zvončasti, okrasne proge imajo šivane robčke. Šal je iz istobarvnega krepminjona.

Preproste

Preprosta letna obleka brez rokavov z belim plastronom in usnjenim pasom. V celem pri-krojena obleka za punčko z našitimi žepi in ozkim pasom ob strani.

Gladka obleka z belim o-vratnikom in usnjenim pasom v barvi vzorca. Otroška oble-ka pa ima kratek životek in nabrano krilce. Ovrtnik je iz belega batista.

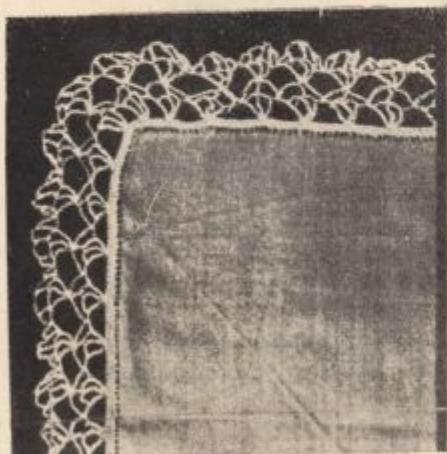
oblekce

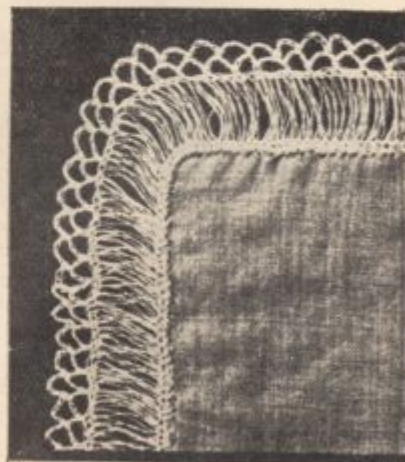
Letna obleka z dolgimi rokavi brez ovrtnika iz vzorčaste pralne svile z globokimi vstav-ljenimi gubami. Ljubka otroška obleka s širokim, na žabico nabranim krilcem.

Tri oblekce za manjše in večje gospodičje iz vzorčastega pral-nega krepa. Krilca imajo polo-žene gube.

Kvačkana čipka za robček.

Vogal robca, obrobljen s kvačkano čipko.

Za naše male gospodične

1. Bluza iz belega etamina ali platna, okrašena s pisano vezenino. — 2. Obleka iz rdečega svilenega krepa. Volani na krilu so obrobljeni s trakom iz žameta. Pas in cvetka na rami sta tudi iz žameta. — 3. Lahka letna obleka brez rokavov iz pralne svile. — 4. Ruska bluza iz temnordeče svile, okrašena s pisanim trakom. — 5. Oblekca iz vzorčastega etamina s širokim belim ovratnikom. — 6. Platnena oblekca, okrašena s široko vezeno borduro. — 7. Oblekca iz belega etamina, okrašena z drobno barvasto vezenino. Krilce je bogato nabrano in okrašeno v pasu.

Za deklice

Popoldanska obleka iz svetlorožastega, svetlozelenega ali modrega krepžoržeta. Ovrtnik je iz čipk, volani so zvončasti.

Obleka iz temnomodrega satena z belim svilenim plastronom. Krilo je zvončasto, žiotek podaljšan in spredaj nabran

Preprosta oblekca za popoldansko promenado, z velikim četveroogelnim vratnim izrezkom, ki se končuje zadaj v dolgo petljo. Stranski, prevesni deli krila so obrobljeni s čipkami.

Potočnikova Truda

Koroška povest. Češko spisala Gabriela Preissova.

Prevedel Ivan Podgornik.

(Nadaljevanje.)

Starši so ji branili in jo odgovarjali, ali Truda se je začela jokati in je jokala, da ji je hotelo srce počiti, nakar je nazadnje še mati, ki se je sama bala odgovornosti, začela prigo-varjati očetu: «I, pa jo pusti, no, ne bo ji v škodo, ker bo morala vse, kar se je že učila, ponavljati. Saj mi tako doma še ne more dosti pomagati, je le še malo prešibka, čeprav bi človek mislil, da je zrasla tudi na duhu, ko mi je zrasla že čez glavo.»

«Premalo jih je dobila ta naša Truda, zato mora vselej njena obveljati!» je zagodrnjal oče, ki ni vedel, kaj bi odgovoril na to.

«Saj nisi sam še nikdar položil roke nanjo, kar bi bila nazadnje vendarle očetova dolžnost!» mu je očitala mati, očetu pa je šinila kri v glavo, kakor da ga je kdo pri slabem dejanju zalotil.

«Zastran mene naj se gre v božjem imenu kar še naprej igrati z otroki,» je končno odločil oče, da bi prikril zadrego, hčerka pa se je osorila in ga zmagovito pogledala...

Ponižno je sedela v razredu, ki je imel tri oddelke, med šestletnimi in trinajstletnimi součenci in ždela v svoji klopi, kakor da je ni. Včasi je grizla peresnik ali pa mečkala med prsti kako vejico z jesenskega grma, ki jo je bila spotoma pobrala, ali pa si je ovijala krog prsta raševinasti trak svojega predpasnika in pod klopjo podrsavala z nogami ravnoko za ples, nad vse rada pa se je zaverovala v učitelja, kadar je mislila, da je ne vidi, in mu pisala vedno snažne in lepe naloge. Njena zadnja naloga z refrenom: «Le pridite k nam, kadar bo pomlad...» jo je spravila hitro iz rožnodolske šole, ubogati je morala svojega učitelja.

«Se je že uletela!» sta zadovoljno vzkliknila oče Potočnik in njegova žena, ko je hčerka prav tisti dan, ko se je doma že zbirala oblačica čez njeno glavo, ker je v takem slabem vremenu ušla z doma v šolo, povedala, da je bila zadnjikrat v šoli. Vse je kazalo, da je Trudo vendarle srečala pamet, kar naprej je pospravljala po hiši, vsak dan si je izmislila kaj novega, kako bi doma vse lepše uredila, in vsak večer je v pratiki prekrizala dan, ki je minil, češ da že komaj čaka pomladi...

Edino veselje so ji bile knjige, ki jih je poštni sel po enkrat na teden prinašal iz šole. Neki dan pa je prišel na Sinji vrh nalašč celo kolporter s Kranjskega, češ da mu je rožnodolski učitelj napisal knjige, ki naj bi jih Potočnikovi kupili za Trudo. Bili so to sicer nenavadni, popolnoma nepotrebni stroški za kmetiško hišo, ali domača hčerka je kar zavriskala od veselja, kakor bi ji bil kdo prinesel bog ve kakšen zaklad, zato je ji niso mogli tega veselja jemati.

Ves ta čas sta se srečavala Truda in učitelj samo na cerkvenem koru, kjer se je Truda najrajši vrinila med otroke in večja dekleta. V kotu tam nasproti so se prerivali fantje, ki pa niso kazali nič preveč pobožnosti, in navedilo se je tam stati tudi nekoliko starejših možakov, med njimi tudi oče Potočnik. Vsi so pomagali peti, župnik je lepo govoril s prižnice, oblački iz kadičnice so se vzdigovali kvišku do stropa, kjer je bila naslikana cela procesija svetnikov, a učitelj, ki je sedel za orglami, je bil najgorši izmed vsega tega... Ni se oziral okoli sebe, samo ko je odhajal, je ujela Truda njegov pogled v vzajemnem pozdravu: «Kadar bo pomlad...»

Prišel je sv. Jožef, ali tisto leto je bilo še ves teden po tem prazniku daleč naokoli še vedno tako zapuščeno in žalostno, po ovratih in rupah je še vedno ležal umazan sneg, tudi golobi in vrabci so še vedno čekali okoli hiš in niso vedeli kaj bi... Kaj je neki letos v tem kraju...? Kakor zanalašč... Učitelj si bo nazadnje še mislil, da so prazne Trudine oblube...

Neko takšno dolgočasno jutro, ko ni bilo niti prijetno vstajati iz postelje, se je zagledala Truda otožno v papirnatega golobčka, ki je visel z grede na stropu, in na misel ji je prišla vrstica iz pisma tete Vide: «Naša Mara se tukaj pridno uči pri neki Čehinji igrati na klavir. Lepo je, če si zna ženska zaigrati vsako pesemco, moj mož pravi, da je to umetnost, ki ji v življenju še lahko kdaj koristi...»

V duhu je Truda zagledala učiteljev pianino, ki je nanj učitelj včasi naravnost nebeško igral, in je planila iz postelje kakor strela pa stekla v sami srajci v kuhinjo z mislijo, ki ji je ravno kar treščila v glavo: «Mati, slišali ste, da se sestrična Mara uči klavirja. Nobene reči na svetu bi si ne želela več od vas, samo takšen pianino mi kupite, vi ne veste, kako rada bi se naučila nanj igrati!»

«Ali si neumna ali kaj... Kaj boš posnemala krojačevo gospodo?» je srhnila mati. «Saj bi se nam vendar vse smejalo... Dobila pa boš zato lep in dragocen šivalni stroj, kar bo vsaj nekaj pametnega... Kaj češ s takšnimi neumnostmi...»

Prav nič torej ni kazalo, da se bo Trudina najmlajša želja uresničila, in Truda se je tisti dan zaradi tega v babičini izbi bridko razjokala. Babici takoj s kraja ni hotelo v glavo, zakaj bi tudi Truda ne smela igrati na klavir, če že igra nanj ona druga vnukinja. Saj se svet obrača na boljše tudi že na kmetih... In celo napričo sina se ni bala tega očitno povedati...

Pri Potočnikovih je bilo tiste dni nato vse nekam čudno tiho. Truda klavirja kar ni mogla pa ni mogla pozabiti in tako za malo se ji je zdelo, da bi bila najrajši izginila staršem izpred oči, da si je bila njih edinka.

Včasih se je pa materi vendarle zazdelo, da se dela iz njene hčerke čedno in gosposko dekle... Kaj se ve, ali je morda danes ali jutri ne zasnuje kateri izmed sinov bogatega Švicarja, ki je bil lastnik ondotne tvornice, ali pa kakšen drug gosposki človek. Toliko denarja je pa tudi še pri hiši, da bi lahko kupili tak klavir. In pričela je prigovarjati svojemu možu, da bi v nedeljo ustavil novega učitelja, ko pojde iz cerkve, in ga vprašal, ali bi mogel hoditi Trudo poučevati klavir, v grdem vremenu bi pa že prišel kdo s kolesljem ponj; za klavir in za redni pouk se jim tudi ne bo zdelo škoda denarja, ko bi jim le hotel pomagati s svetom...

Učitelj jim je rad ugodil, pisal je v mesto svoji starejši sestri, ki je bila tudi učiteljica, naj bi izbrala lep klavir in note, in potem je bil največ po zaslugi očeta in matere Potočnikove vesel, da je dobil malo razvedrila. Potrpežljivo je premeril po dvakrat na teden, vsako nedeljo in četrtek, dolgo pot do svoje učenke.

«Tako radi imamo vsi tega učitelja...» je večkrat rekla resna gospodinja, «ker je za vsako reč tako pripraven in tako prijazen...» in mu postregla vselej za južino z dobro mlečno kavo in z belim maslenim kolačem...

Samo babica je nemirno begala po hiši ali pa po zelenjadnem vrtu, kakor bi ji nenavadni glasovi klavirja nič kaj prijetno ne udarjali na uho, zakaj samo njej se ta oboževani učitelj ni tako prikupil kakor ostalim, ali tega ni hotela nikomur povedati.

Ko je zahajal učitelj Kovač že drugo leto k Potočnikovim, se je vrgla neki dan Truda ba-

bici v naročje in se bridko razjokala. «Babica,» ji je kar po pravici povedala, «jaz ga imam najrajši izmed vsega na svetu... Kaj bo le iz tega... kaj pravite, babica?»

«Kakor Bog nakloni... kako naj pa jaz to vem... Jaz za vas, zlati moji, kar naprej molim,» je rekla babica s pritajenim glasom, «samo nikar tako na glas, drago dete, da naju kdo ne sliši...»

«Naj pa sliši... nekoč zakričim to na ves veren glas, da me bo ves svet slišal!» je odgovorila Truda odločno.

«Ti se mi zdiš na svetu taka kakor naša Vida, obe sta kakor na eno brdo tkani,» je zašepetala babica. «Da bi se le nikdar ne pokesala, kakor se je, če kaj vem, kesala naša Vida daleč tam v tuji deželi.»

Tako sta minili dve leti, poleti in pozimi lepi, vrtoglavi in polni veselih nad, kakor si pač znajo to svojo pesemco zakrožiti mladi ljudje, dokler se ni neki jesenski nedeljski večer oče Potočnik vrnil iz doline silno nataknen domov. Ustavil se je bil za kratek čas zdolaj v gostilni in tam so se mu hoteli zaradi tega učitelja nekaj posmehovati, češ da se ga ne bodo nikdar več odkrižali, da bo navsezadnje še šolo na kol obesil in se popolnoma preselil k njim, kjer bo hotel na lepem, nezadolženem posestvu jesti samo belo masleno pogačo... «In tako si lepo pridobi Trudo,» si je mislil oče Potočnik na vsa ta jasna namigavanja.

Mati se je jezila na te strupene jezike. «Sami smo tukaj v tej samoti,» je začela opravičevati svojega otroka, «plesov dekle še nima za mar, kakšno veselje pa mora navsezadnje le imeti... Pomisliti je treba, da ne more tako hitro doseči svojega učitelja... Jaz dobro poslušam in vem, da zna on veliko lepše igrati, in sam mi je povedal, da se je učil cela tri leta in da se še vedno vadi. Če smo že začeli, moramo tudi do konca dognati.»

«Nazadnje bo še šolo k nam premeknil in dekle nam bo čisto zmešal!» je rentočil oče.

«Kaj boš to!» je mati zaničljivo pogledala očeta. «Jaz poznam gostilniške tveze in se ne zmenim veliko zanje. V naši hiši je vse v redu, kaj potem drugim mar moja hči! Povedal bi jim bil, da vse gosposke družine dobro vedo, zakaj plačujejo učitelje... Kaj bi človek mislil zmerom samo na skedenj pa na hlev in na plot!» je zamahnila z roko proti oknu.

(Nadaljevanje prih.)

O sestavljanju monogramov

(Konec.)

(Ponatis prepovedan.)

Oglejmo si še nekaj apartnejših monogramskih sestav! «Apartno» je nekaj, kar je v praksi neobičajno. Zato se nam zdi vsak umotvor, pri katerem se uporabljajo ne- navadne oblikovne, barvne ali vsebinske sestave, izprva aparten. V našem času imamo priliko videti dovolj primerov takih apartnih pojavov v oblikujoči umetnosti, in pozoren gledalec bo z lahkoto spoznal, v čem tiči prav za prav originalnost te umetnosti. Večinoma so to zgolj zunanje neobičajnosti, ki jih je kaj lahko posnemati. Tako smo videli — da si izberem posebno značilen primer — pred nekaj leti v Ljubljani sliko, ki je slikar ni naslikal samo na platnu, ampak jo je nadaljeval še na okviru. Vsekakor aparten domislek! Toda tak način originalnosti je zelo poceni in zato ni umetniški. Najboljši dokaz temu je to, da dobe podobni zamisleki legije posnemovalcev. Spomnimo se samo na vse deformacije obrazov, teles, rok in nog, na vse nemogoče hiše, na otroško zarisano drevje itd. na neštetihi kipih in slikah, ki smo jih gledali zadnja leta. Že davno so te nenaravne spake izgubile čar apartnosti. Danes že zehamo, kadar gledamo umotvore te vrste.

Toda, bogme, kam sem zašel? Zajahal sem nehotе svojega starega konjička, namesto da bi pisal o monogramih. Oprostite, gospa urednica! Hotel sem le reči, da sem zagrešil na sliki 7 sam nekaj takih apartnosti (čeprav precej zmernih) pri monogramih. Tako sem izbral n.pr. v monogramu OF (1. vrsta) dve črki iz «male» abecede, enako v IO (3. vrsta); v ZN (2. vrsta), PM in AGK (3. vrsta) in pa v SMP (4. vrsta) sem vzel črke iz različnih abeced itd. To nasprotuje pravilom, ki sem jih bil postavil v prejšnjih člankih.

A tak lov za apartnostjo v monogramski umetnosti ni nič nevaren. Nasprotno, v umetni obrti, ki je podvržena dnevni modi, se je nemogoče ogniti takim nepravilnostim, če hočemo prilagoditi izdelke modnim okrasom v stanovanju ali pa moderni obleki.

Sedaj pa še nekaj opazk o izvedbi z ročnim delom.

Vsaka tehnika ročnega dela je primerna za izvedbo monogramov. Največ se izdelujejo monogrami prejkoslej v belem vezanju, ker se z njimi označujejo lastniki perila.

Osnutke za monograme, ki so namenjeni za izdelavo v belem vezanju, narišemo navadno z zaokroženimi

Slika 7.

Slika 8. in 9.

potezami. Premice se prerade pri delu ponesrečijo, ker je vsaka napakica nervozne (nerodne ne smem reči, da ne bo zamere!) vezilje takoj vidna. Priporočam v ta namen posebno kurzivne črke. Po okusu se dajo taki monogrami sestaviti z enako debelimi potezami ali pa z odebeljenimi in tenkimi. Ti zadnji so za izdelavo lažji, tudi iz gori navedenega vzroka.

Večjo iznajdljivost bo treba pokazati pri izdelovanju načrtov za monograme, ki naj se izdelajo v barvastem ali zlatem vezanju. Ti se rabijo zlasti za moške plašče, za zastave («Marija», «Sokol» itd.). Večja izmera takih monogramov zahteva večasih okraske v črkah ali poleg črk. A bolje vsekakor nobenih okrasov, kakor neokusne! To bodi pravilo! Glavno je tudi pri teh velikih monogramih, da so črke že same na sebi lepe in da se ugodno prepletajo med seboj.

Monogrami se dajo, kakor smo rekli, posebno lepo izdelati tudi v drugih tehnikah, bodisi ploščato ali izbočeno. Seveda bo le vajena roka znala prilagoditi monogram recimo Richelieu-tehniki ali kleklanju. A prav pri teh prozornih tehnikah so monogrami večasih zelo važni. Spomnimo se n.pr. na samoslove, ki jim je naloga, da označujejo lastnika javnih naprav, ki so okrašene z zastori, preprogami, blazinami itd. Vidimo jih često v vlakih, na ladjah, v hotelih in drugod.

Izmed tehnik, v katerih se monogrami pogostoma izdelujejo, naj navedem končno križasti ubod in filet-tehniko. Tudi v teh načinih ni nič težko sestaviti risbe za monogram. V ta namen uporabljamo tale način risanja:

Načrt izdelamo najprej v primerni velikosti neglede na izdelavo z običajnimi krivuljami in premicami. Ko je osnutek izvršen, si narišemo na prosojnem papirju mrežo z enako oddaljenimi vodoravnimi in navpičnimi črtami. S tem papirjem pokrijemo narisani osnutek in izpolnimo s svinčnikom narahlo kvadratke, ki se vidijo docela ali preko polovice napolnjeni s podloženo risbo. Po navadi je ta prvi prenos na mrežo že zrel za izdelavo. Če pa ni, bomo tu pa tam še pridejali kak nov kvadratik ali pa katerega izbrišemo, dokler nas risba ne zadovolji. Čim manjša je velikost kvadratkov na mreži, tem slič-

nejši bo monogram podloženemu. Pri redkejši mreži nastanejo pač deformacije, ki pa po navadi ne motijo, dokler ne preidejo v nečitljivost. Tudi tu bo rodila vaja najboljše uspehe (gl. sl. 8. in 9.).

Ker smo pa že pri mrežah, naj končno še omenim, da uporabljamo slične mreže tudi za povečevanje in zmanjševanje monogramov. Morda ne bo odveč, če opišem na kratko še ta način, ki je posebno dobro znan vsem slikarjem, posebno freskantom, ki morajo svoje osnutke prenašati na večja polja.

Slika — v našem slučaju monogram — se razdeli s pomočjo kvadratkov v večjo množino enakih delcev. Recimo, da smo narisali preko monograma teh kvadratkov toliko, da naštejemo od vrha do tal 10 kvadratkov. Če hočemo sedaj povečati isti monogram na trikratno velikost, si narišemo na drugem mestu novo mrežo s trikrat večjimi kvadrati. Zaradi lažje orientacije si označimo prvo vodoravno vrsto s številkami, začenši z 1, in enako prvo navpično vrsto. Tako najdemo v začetku z lahkoto kvadrate istega položaja. Zadača je sedaj zelo enostavna. Prerisati moramo namreč samo to, kar vidimo v vsakem kvadratu posebej. Tako sledimo s svinčnikom potezam iz kvadrata do kvadrata. Če jih nismo po nesreči zamenjali med seboj, se nam kmalu pokaže povečani monogram v pravilnem razmerju. Tu pa tam še mala korektura in težavna naloga je izborno rešena! Sedaj pa prebadalce v roko in hajd na delo!

Pomenki o kuhi

Ker nam poletje nudi različno sočivje, ki ga za izpremembo v sestavi dnevnega jedilnika s pridom uporabljamo v naši kuhinji, podajamo tu nekaj navodil za nadevano sočivje. Nadevano sočivje (kolerabe, bučice, mlada čebula in zelje) ni samo hrana, ki ne stane dosti, ampak je tudi zelo zdravo in okusno in prija zlasti rekonvalescentom in starim ljudem, zdravim in kreplem pa še posebno.

Nadevane kolerabice. Srednjevelikim, lepo okroglim kolerabicam odrežem srček, ki ga porabim potem za pokrovec. Olupim jih kolikor mogoče globoko, pri tem pa pazim, da mi katera ne poči. Nato jih operem in v široki, plitvi ponvi in slanem kropu skuham. Ko jih odcedim, jih napolnim s svinjsko, telečjo ali pa govejo sekanico (gej spodaj). Nato jih s pokrovcem pokrijem, zložim drugo tik druge v ponev, oblijem z razpuščenim presnim maslom in počasi dušim na ne premočnem ognju do mehkega. Ako je potrebno, jih zalijem z juho ali pa kropom. Ko so mehke, dodam nekaj žlic kisle smetane, pustim, da zarumene, nakar jih prav malo zalijem z juho, in pustim še tako dolgo, da se juha pokuha. Prinesem jih kot samostojno jed na mizo ali pa garniram z njimi meso. Za samostojno jed vzamem po dve kolerabi na osebo, za garniranje po eno.

Nadevane bučice ali cukete. Male cukete na obeh koncih nekoliko odrežem, izrežem najprej zamaška, potem jih pa previdno izdolbem, da ne počijo. Poparim jih s slaninim kropom, napolnim s sekanico in zamašim z zamaškoma, ki sem jih izdolbla. V ponvi razgrejem dobro žlico masti, vložim vanjo bučice in jih, ko so okrog in okrog lepo rumeno zapečene, poberem na krožnik. V ponev denem še pol žlice masti ali presnega masla, potresem s pol žlice moke in pol žlice drobno zrezane čebule,

nekolikom osolim in popopram. Ko porumeni, pridenem pol žlice paradižnikove konzerve in zalijem z juho, premešam in pokuham, da postane omaka gladka. Nato vložim bučice nazaj in pustim, da se v tej omaki duše na zmernem ognju še dobre pol ure. Princešem jih z dušenim rižem ali krompirjevim piréjem na mizo.

Nadevana paprika. Enako velike, lepo rasle zelene sladke paprike operem, obrišem in odrežem pri peclju pokrovec. Izdolbem seme in napolnim papriko s sekanico. Nato jih denem v ponev na vročo mast, da se lepo zapečejo, poberem na krožnik in naredim omako kakor za bučice. V omako vložim papriko in počasi dušim do mehkega, po potrebi zalivam z juho. Za prikuho napravim dušen riž. Ako prinesem nadevano papriko kot samostojno jed na mizo, vzamem za vsako osebo po dve papriki, med nadev pa primešam na 25 dkg mesa 3 žlice v slanem kropu napol kuhanega riža (računjeno za šest oseb oziroma 12 paprik).

Nadevano zelje ali zeljnate klobasice. Osnaženim zeljnatim listom odrežem srednje rebro, jih poparim in pustim 5 minut v kropu, da postanejo prožni, nato jih odcedim. Potem položim list za listom na desko in denem na vsakega po eno žlico sekanice, zavijem skupaj v klobasico in zavežem z nitjo. Nato jih zložim v ponev na razbeljeno mast in počasi od vseh strani opečem. Ko so lepo rumene, jih poberem na krožnik in odstranim niti. V ponev pa vržem še kepico presnega masla ali pa žlico drobno sesekljane prekajene slanine, in ko je to razbeljeno, pridenem pol žlice moke in pol žlice čebule. Ko zarumeni, dodam še pol žlice paradižnikove konzerve, zalijem z juho in pokuham. Ko je gladko, vložim zeljnate klobasice nazaj in jih dušim še dobre pol ure na zmernem ognju. K tej jedi se poda riž.

Sekanica za nadev sočivja. Svinjsko, telečje ali goveje meso zmeljem (govedini pridenem nekoliko prekajene slanine), pridenem eno žlico v mleku napojenih drobtin in vse skupaj na masti s čebulo nekoliko podušim. Ko se nekoliko ohladi, stresem v skledo, primešam eno jajce, eno žlico kisle smetane in nekoliko drobnega peteršilja, posolim in popopram. Vse to dobro premešam in napolnim s tem sočivje. Nadev se lahko napravi tudi iz ostankov telečje pečenke, jagnjetine, divjačine ali pa perutnine.

Nekaj receptov za jajčne jedi

Navadni jajčnik. Na krožniku ali pa v lončku stepem pet celih jajec in jih nekoliko osolim. Medtem segrejem v ponvi 5 dkg presnega masla ali pa raztopim 4 dkg masti, vlijem raztepena jajca vanjo, jih hitro premešam in takoj zvrnem na krožnik, da preveč ne zakrcknejo. Ko so jajca raztepena, jim lahko primešam tudi nekoliko mleka, toda ne več, kakor na vsako jajce po eno žlico. Jed potresem z drobno zrezanim drobnjakom. Serviram jih same ali pa k leči v omaki, špinači ali dušenim gobicam.

Jajčnik z gnatio. Vse kakor zgoraj, le da primešam na 5 jajec 10 dkg sesekljane gnjati.

Jajčnik s parmezanom ali bohinjskim sirom. V porcelanasto skledo, ki pa mora biti močna, da ne poči na ognju, vlijem raztepena jajca (2 na osebo). Na vsako jajce vzamem 1/2 dkg presnega masla, eno žlico mleka in 1 dkg nastrganega sira in zmešam hitro na močni vročini, da jajca nekoliko zakrcknejo. Potem jih potresem z drobnjakom, podložim skledo s prtičem in prinesem na mizo.

Posajena jajca v obročkih. Iz centimeter debelih rezin belega kruha izrežem s krapovim obodcem obročke in jih na masti ocvrem. Nato jih zložim v namazano ponev ali pekačo, ubijem na sredo vsakega obročka po eno

jajce, osolim in oblijem s kisló smetano. Nato ponev pokrijem in denem v pečico, da beljaki zakrknejo, rumenjak pa mora ostati mehak. S tako pripravljenimi jajci obložim špinačo ali pa lečo na postni dan.

Jajca s svežimi paradižniki ali ponarejen morski pajek. Na osebo vzamem dva srednjevelika paradižnika, poberem pečke iz njih in jih razrežem. Nato jih zložim v ponev, potresem z drobno zrezanim peteršiljem, čebulo, česnom, soljo in poprom pa oblijem z dobrim oljem, nakar pustim, da se paradižniki duše na zmernem ognju kake pol ure. Zatem jim primešam raztepena jajca, na vsako osebo po eno ali dve, hitro premešam, da jajca napol zakrknejo, in postavim takoj na mizo kot samostojno jed ali pa s polento.

Omlete z gnjatjo. Pripravim testo, kakor za omlete brez sladkorja. Ko vlijem testo v ponev, potresem vsako omleto, preden se strdi, z eno žlico drobno zrezane gnjati, jo obrnem, da se zapeče še na drugi strani, in jo zvijem. Omlete serviram za večerjo s solato. Lahko pa se zvite omlete zložijo v pekačo, oblijejo s kisló smetano in postavijo v pečico, da se v smetani še nekoliko popečejo.

Praktičen lonec, s katerim se prihrani veliko kurjave, v katerem jed hitro zavre in se ne prismoči in ki se hkrati lahko uporablja tudi kot skleda za serviranje jedi.

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek, obed: krompirjeva juha, nadevane kolerabe, čežana.

Večerja: pekatete z govejo sekanico, salata.

Torek, obed: goveja juha z rezanci, meso z raznimi prikuhami.

Večerja: ajdovi žganci z mlekom.

Sreda, obed: telečja ragu-juha, stročji fižol v omaki s krompirjevimi rogljiči, kuhano sadje.

Večerja: rižoto s teletino.

Četrtek, obed: fižolova juha, faširani zrezki s praženim krompirjem in solato, sadje.

Večerja: gobe s polento.

Petek, obed: zelenjavna juha, češpljevi cmoki.

Večerja: riž z nadevanimi paradižniki.

Sobota, obed: goveja juha z rižem, govedina s sladkim zeljem in praženim krompirjem, sadje.

Večerja: ledvice v kisli omaki z žganci.

Nedelja, obed: možganja juha, telečji zrezki v papriki, široki rezanci, rižev narastek s sadno polivko.

Večerja: nadevana paprika, salata.

Vrtiček med okni

Rastline, ki so posebno prikladne za gojenje v zaprti sobi, so seveda tudi precej nevhvaležnejše od rastlin, ki jih lahko posadimo na vrtu, kjer rasejo brez nege, velikokrat tudi brez vsakega zalivanja.

Za južna okna, to je okna s polnim jutrnjim solncem, bomo, ako nam je na tem, da nam cvetice uspevajo, porabili vse tiste, ki niso preveč občutljive, ki pa nam vkljub temu obetajo prav dolgo dobo rasti in obilo cvetja.

Najnavadnejša cvetlica za solčna okna je **pelargonija**. Dasi ne posebno elegantna, se vendar odlikuje po pestrosti, živih barvah in neumornem cvetju. Lahko se brez težav presadi, ne zahteva nobene posebne nege in ljubi bolj suho in precej ilovnato zemljo. Pozimi se ali sploh ne ali pa zelo, zelo poredkoma zaliva, da koreninice, ki so posebno pri pelargoniji zelo občutljive, ne postanejo prekomerno vlažne, kar bi tudi pri drugače vestni negi pospešilo gnitje koreninice, ki itak nikdar niso varne pred tem. V zgodnji pomladi, februarja ali marca meseca, ko je pelargonija še vsa gola, se porežejo vršički, da ostanejo samo tri očesa, odrezani vršički pa se porabijo za sadike. V lonček z 10 cm zgornje odprtine vsadimo tesno ob robu pet do šest sadik in jih zalivamo za spoznanje bolj kot pelargonije matice, ki so v polnem razvoju. Čez kakih 14 dni prično poganjati, nakar se čez kake tri tedne spet presade, tokrat vsaka sadike v poseben majhen lonček, ki se pozneje, okrog julija, iznova presadi, tedaj pa v lonček, v katerem potem ostane in pozneje tudi cvete. Te sadike se prihodnje leto spomladi ne režejo, ker bi drugače ne cvetele, ampak velikokrat celo usahnile.

Pelargonij dobimo razne vrste. Najhvaležnejše so navadno polne s temnordečimi cvetovi. Bele pelargonije so sicer zelo lepe, pa tudi precej občutljivejše, ljubijo pa mastno zemljo. Zelo moderne so pelargonije, ki imajo pisane cvetove in mehke svetlikajoče se liste. Teh ne kaže gojiti, ker zahtevajo večjo, strokovno roko. Počutijo se najbolje v zmesi rahle gozdne in mastne vrtné zemlje. Zahtevajo primeroma večjo mokroto in so za solčne žarke občutljive, posebno proti poldnevu.

Pelargonije se pozimi le v velikih presledkih in še tedaj zelo malo zalivajo, ker drugače ne brste več, tudi se suhi lističi in suhe vejice ne smejo trgati ali celo rezati tik ob steblu, ker bi sicer steblo začelo gniti, in cvetlica bi bila uničena. Listje se samo odščipne, in sicer tako, da ostane celi pecelj na steblu, ki ga lahko odstranimo šele tedaj, ko se je popolnoma posušil. Še bolje je,

če počakamo, da odpade. Suhih, malih lističev na stebelcu rajši ne odstranjujmo, ker je na dnu vsakega nov brstiček, ki bi ga lahko poškodovali. Če je pa stebelce po naši neprevidnosti že pričelo gniti in postaja črno in mehko, cunjasto, ga je treba, da se proces razpadanja ne razširi, odrezati tako daleč, do koder sega gniloba, ranico pa potresti s stolčnim suhim ogljem.

Ako pelargonijine koreninice gnijejo, kar priča blede, ovelo listje, cvetje pa visi raz stebela kakor požgano, moramo cvetlico takoj presaditi, nagnita mesta koreninice pa z nožem odstraniti in potresti z ogljem. Sploh je dobro, da se pomeša pri pelargonijah spomladi, preden jih presadimo v nov lonček, med zemljo pol žličke stolčnega oglja. Previdnost posebno tukaj nikoli ne škoduje.

Poleg pelargonij zelo priljubljene in v negi silo enostavne so fuksije. Pozimi, ko je gola in ne prikazuje življenja, se postavi na suh prostor, ki je lahko zelo hladan, ne sme pa biti izpostavljen trajno nizki temperaturi. Prostor naj bo kolikor mogoče zračen. Spomladi, ko posajene, naj se prvi vršički odrežejo, glavne vejice pa pri krajšajo na polovico, da se pozneje bolj košato razvijejo in lepše cvetejo. Presadi se v zmes vrtno in gozdne zemlje, kateri se pridene drobnega, opranega peska, ki ga dobimo v vsaki tekoči vodi, tudi pri potokih, kadar malo usahnejo. Pesek zrači zemljo in ji daje potrebno toploto. Fuksije se zalivajo redno vsak dan zjutraj, če je treba, tudi zvečer. Vršički spomladi odrezanih vejic se porabijo za sadike. Sicer se ravna z njimi, kakor smo prej povedali. Stolčnega oglja ne potrebujejo, ker so stebelca fuksije lešena in zato gnilobi nepristopna.

Bellé Pavla, Beograd.

Zelenjadni vrt

Sredi meseca avgusta smo. Kdor se je kolikaj potrudil in vrta ni zanemaril, ima na njem vsakovrstnega sočivja v izobilju, da lahko z zadovoljstvom gleda na uspeh svojega truda. Potrgal je že davno novi fižol, kumare, paradižnike itd. Kar sproti ni uporabil, je ukuhal in shranil.

Delo na vrtu pa še vedno ne sme počivati. Kakor doslej, je treba tudi še zanaprej gredice in pota neprestano pletiti in čistiti. Tudi je treba še vedno, zlasti ob suši, pridno zalivati, zlasti zelje in kumare.

Posejati je treba že tudi zimsko špinačo, motovilec, rdečo redkevco, korenje, repo, kolerabo in črni koren, posaditi pa peso, endivijo, glavno in drugo salato, rumene kolerabe itd.

Z gredic, kjer rase zelje in ohrovt, je treba pridno pobirati gosenice in zalego od metuljev. To je prav posebno važno delo, če nečemo, da nam bodo gosenice vse obžrle in pokončale. Treba se je pa dobro podvizati, da nas gosenice ne prehitijo.

Zadnje dni avgusta se lahko že marsikaj postori, kar se opravi po navadi šele septembra meseca. Zakaj september je kaj rad deževen in neprijazen, pa je človek vesel, če si je vzel že prej eno ali drugo skrb iz glave.

Septembra meseca že na vseh koncih in krajih kažejo znamenja, da se bliža jesen. Prazne, napol pobrane grede, polne štorov od solate, zelja in ohrovt, vmes pa plevel,

pričajo, da sta gospodar in gospodinja pač že pospravila sadeže z njih, da ju je pa veselje do vrta že precej minilo, kar pa seveda nikakor ni prav, kajti ta mesec je še prežgodaj za počitek. Zakaj zelje, ohrovt, repa, pesa, korenje, zelena, redkev, vse to je še zunaj. Če še niso noči prehladne in če ni dežja, je treba še vedno pridno zalivati, zlasti zeljnatim glavam se vsaki po ena škropilnica vode po dvakrat na teden prav dobro prileže. Za počivanje pa bo dovolj časa pozimi.

Naši mali prijateljski

Najmlajša «doktorica».

Dva bratranca: Jegličev Božko in Kočvarjev Radko.

Vsaka boljša dama

ve, da je vsakodnevna intimna toaleta nujno potrebna. Kupite še danes blagodišečo sol za izpiranje

ISLA (ISLA SPÜLSALZ)

Lepo diši, dobro čisti in daje telesu ugoden občutek dovršenega negovanja.

Saline-Verwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Hig. farm. laborat. Paracelsus k. d. Zagreb 3.

ŽENSKI POKRET

Dr. h. c. Helena Langejeva, neutrudljiva boriteljica v ženskem gibanju, je umrla, stara 82 let. Ustanovitev Splošnega nemškega ženskega društva in Zveze nemških ženskih društev, kateri je predsedovala po smrti Avguste Schmidtove, so spomeniki njenega neumornega požrtvovalnega dela. Toda področje njenega delovanja sega daleč preko mej teh organizacij. Delala je do svoje smrti, kljub visoki starosti, in njeno delo je bilo venčano z velikimi uspehi.

Dunajska Hofburg je bila letos pozorišče kongresa Internacionalne ženske zveze, ki je trajal od 26. aprila do 7. maja t. l. Kongresa se je udeležilo preko 700 delegatk iz 40 držav. Obširno poročilo o kongresu je priobčila gospa Minka Govekarjeva iz Ljubljane v Slovenskem Narodu.

Klubi delavskih žensk

Na Angleškem in v Ameriki uspevajo ne samo klubi, kjer se shaja imenitna in bogata družba in kamor je navadnemu zemljaku malone zabranjen vstop, ampak je ta družabna forma ustvarjena tudi za širše plasti ter poleg drugih tudi za delavske žene. Ravno ti čisto demokratični klubi so zelo zanimivi in zato poročamo o njih.

Prvi je bil ustanovljen pred tridesetimi in več leti. Njegov namen je bil, da bi organiziral delavske žene in dekleta, ki naj bi skupno delovale v dosego višjih smotrov. Tako organizirane žene naj bi imele dovolj prilike za medsebojne stike in duševne zabave. In tako nalogo so imeli tudi drugi, pozneje osnovani klubi, ki so danes združeni v trdni zvezi.

Na čelu klubov stoje po navadi človekoljubne gospe. zakaj delavske žene so največkrat preveč zaposlene in ne utegnejo v društvu toliko delovati, kakor bi bilo treba. Ali tudi v nasprotnem primeru, kadar niso v vodstvu delavske žene neposredno zastopane, se ne zgodi nič brez njih volje in potrdila. Šele kadar se zbere veliko število delavk, ki hočejo imeti svoj klub, si ga pač ustanovijo. Izvolijo si same predsedstvo; in vsak program, vsak dar, vsak kurs morajo one same potrditi.

Kakor klubi imovitih krogov, tako predstavljajo tudi klubi delavskih žen majhne republike s svojo lastno upravo, ki je podrejena večini.

Vsak član je parlamentarno izšolan po svoji udeležbi na vseh posvetovanjih in po izvrševanju volilne pravice. In na ta način širijo klubi ne samo duševno obzorje delavskih žen, ampak napeljujejo svoje članke k izvrševanju njih občanskih dolžnosti in k pravemu uživanju njih pravic. Sicer pa prirejajo tam tudi kuharske in šivalne tečaje, tečaje za ročno delo, gospodinjstvo, stenografijo, stroje-pisje ter godbene, pevske, literarne in plesne tečaje. Na društvenih večerih imajo predavanja in se goji godba, petje in ples. Ameriški klubi delavskih žen so prava narodna liga, v kateri je danes več ko sto društev in klubov.

Jako razširjeni so delavski klubi tudi na Angleškem. Poleg londonskega kluba Union, v katerem je bilo leta 1900. združenih že 255 klubov, je tamkaj več podobnih zvez, h katerim pripada cela vrsta klubov delavskih žen. Njih namen je zlasti v tem, da varujejo mlade delavke nevarnih velikomestnih ulic s tem, da jim dajejo prijazna večerna zavetišča, da pospešujejo njih duševne zmožnosti ter podpirajo njih нравno vedenje. Nekatere velike

ustanove, kakor britanski muzej in narodna galerija, sta prirejale v klubih predavanja v umetnosti, literaturi in ekskurzije v galerije. Godba in ples imata tudi tukaj svoje mesto.

Na Angleškem so klubi za tovarniške delavke, za hostelske služkinje, za šivilje, za izdelovalke cvetic ali za vse skupaj. Zanimivo je, da je bil šele čez štiri leta po ustanovitvi prvega kluba delavk ustanovljen prvi klub, ki so mu bile članice ženske bolj situiranih slojev. Delavski klubi so torej na Angleškem predhodniki številnih današnjih ženskih klubov sploh.

Otroški zakoni v Indiji prepovedani

Ze nekaj vekov je v Indiji navada, da se sklepajo zakoni med otroki že v najbolj zgodnji mladosti. Tri-letni ali štiriletni zaročenci, večkrat pa tudi sedemletni zakonci so v Indiji nekaj vsakdanjega. Pogostokrat se zgodi, da v moških osnovnih šolah v vsem razredu ni niti enega dečka, ki bi ne bil oženjen. In medtem ko hodijo sedem- ali osemletni možje v šolo in se uče pisati in čitati, čakajo njih mlade in male žene nanje v hiši svojih roditeljev ali pa žive skupno v hiši moževih roditeljev. Moževa družina mora potem seveda skrbeti

Indijska mlada nevesta v poročni obleki. Okoli nje so mati in ostali ženski sorodniki, ki so prišli v svate.

tudi za vzgojo snahe. In medtem ko se uči mladi soprog v šoli abecede, živi njegova žena s svojimi svakinjami v haremu. Takšne navade so seveda le po hišah bogatejših Indijcev. V siromašnih družinah mora žena, če je še tako mlada in šibka, takoj po poroki veliko delati in opravljati najtežja dela v hiši in na polju. V Indiji se pogostoma tudi zgodi, da se poroči starejši ali pa že star človek z deklico sedmih do osmih let.

Zenske so v Indiji matere že v letih, ko se evropske deklice še imajo za otroke. Po indijskih vaseh ni težko naleteti na osemletno mater s slabotnim ali bolehnim otročičkom v naročju.

Razume se samo po sebi, da takšne razmere ne vplivajo ugodno na zdravstveno stanje indijskega naroda, zato je zdaj indijska vlada izdala zakon, ki prepoveduje sklepanje zakonov med otroki. Po tem zakonu imami (svečeniki) ne smejo poročiti ženina in neveste, ki še nista izpolnila 14. leta. Zato so se zadnje dni, preden je stopil ta zakon v veljavo, v Indiji vsi strašno podvzivali: sklenjenih je bilo neverjetno veliko število zakonov med otroki.

Kitajska žena

Pred revolucijo leta 1911. je Evropec prav redko videl Kitajko na ulici. Poslej se je položaj izpremenil, vsaj na zunaj. V Kitajčevem srcu pa zavzema še ono stališče, ki ga je opredelil že Konfucij: ženska je večno dekla; deklica očetu, zakonščica možu, vdova najstarejšemu sinu. Razen v najvišjih slojih se mlada Kitajka malokdaj uči pisati in čitati. Dovolj je, da se navadi ženskih opravkov. Trdo mora delati pred poroko in po njej. V najnižjih plasteh ljudstva se tako slabo ceni, da vobče nima niti predimka. Vendar motil bi se, kdor bi po tem videzu sklepal, da kitajsko ženstvo ne vpliva na družbo. Z delom uspe, da vlada. Drugače si ne bi mogli razlagati, da šteje »nebeško cesarstvo« toliko znanih, celo slavnih žen, pisateljic, umetnic, razbojniških poglavaric, vstajin in cesaric.

Ženska zmaguje moškega

V starih časih je bila edina dolžnost ženske, da je bila lepa. Rekli so ji: »Bodi lepa in — molči!« In to ni bilo dobro, zakaj ženska je molčala, a ko je izpregovorila, ji nihče več ni mogel zamašiti ust.

Neki filozof tedanjega časa, ki pa je neslavno končal, je izrekel besede: »Mož je, da se vojskuje, ženska pa, da ohranja moža v dobri volji pri vojskovanju.«

Še ena napaka: Poglejmo zadnjo vojno, možje so se vojskovali, toda ženskam ni uspelo, da bi ohranili moške pri dobri volji niti za deset let.

V srednjem veku so smatrali žensko za luksuzni predmet, silno dragocen in jako krhek, in zato so zelo pazili nanjo in ji niso dovoljevali nobene svobode.

Ali sčasoma se je začela ženska boriti za svoje pravice in se bori zanje vse do današnjih dni, in feminizem se je rodil zato, ker so bile večkrat ženske pravice manjše kakor pravice domače živali. In ker se je že začel ta pokret, se ne more več zaustaviti. Veki molčanja so naučili žensko govoriti, in zdaj ona zmagovito nadomešča, kar je veke in veke zamudila.

In glejte, dragi gospod, zakaj vaša hči odvetnica ne samo da ni nema, ampak zanima ves svet, pa tudi svojega očeta s svojim šarmantnim brbljanjem.

Toda na svetu je nekakšno ravnovesje, v katerem se po znani formuli nič na svetu ne izgubi in nič ne naredi. In vse tiste neme lepote, ki so štiri tisoč let propadle, je moral nekdo zbrati. To je bil mož. On je upravljal svet, dokler je ženska uživala in molčala, neodgovorna in neuvedena v življenje. In zdaj se vse tako zdi, kakor da je začel možki omagovati in da ženska polagoma prevzema vodstvo v življenju. Ona napreduje korak za korakom, toda gotovo. Kakor da napoka štiri tisoč ženskih let, ker je štiri tisoč moških minilo. In ko ta leta prejdejo, potem bo zopet možki prevzel vajeti iz ženskih rok...

Rada bi bila mlada in lepa

Spanje pospešuje lepoto.

V resnici ni ne lepih ne grdih obrazov, ampak obrazi so ali negovani ali pa zanemarjeni. V Ameriki ve to vsakdo: moški in ženske, bogata dama prav tako, kakor revna prodajalka. Zaradi tega pa so v Ameriki ljudje tudi veliko lepši ko v drugih krajih.

Če hoče kdo ostati lep, mora svojemu telesu privoščiti dovolj spanja. Telo potrebuje osem ur spanja, in sicer v dobro prezračeni sobi ali pa ob odprtem oknu. Zelo važno je, da se hodi redno spat. Kdor more, naj si vsak teden privošči po en dan počitka. Ta dan naj dolgo po-leži, malo je, malo čita in počiva slečen tudi popoldne tri do štiri ure v postelji. Uspeh se bo prav kmalu pokazal.

Za tistega, ki hoče ostati lep, je važno tudi to, da ima v oblasti svoje poteze. Ne da bi pretiravali, lahko rečemo, da je miren obraz obenem tudi lep. Pazite na to, da se ne pačite, kajti koža se hitro prilagodi spačenim potezam. Tudi pri izražanju veselja pazi na svoje poteze. Marsikatera ženska izgubi prav vsako dražest, kakor hitro se prične smejati. To pa zato, ker nima v oblasti svojih potez, ker kaže preveč zob in ker gubanči lice.

Kdor se je pa naučil imeti v oblasti svoje poteze, se smeje z očmi in ustnicami, se nikdar ne krohoče in nikoli ne pozabi na umerjenost svojih potez.

Če ima kdo v oblasti svoje poteze in mišice svojega obličja, še ni rečeno, da se vede prisiljeno. Ljudje bi dosegali v svojem življenju veliko več uspehov, ko bi v jezi in v radosti pazili na umerjenost.

V Evropi še nismo dovolj poučeni o vrednosti lepote. Samo poklicne igralko se ravna po nenapisanih predpisih o umerjenosti in obvladovanju potez. Zato prav redkokdaj vidimo grdo igralko; če drugega ne, vsaj »interesantna« je. V čem tiči ta »interesantnost«, ve pa le malokdo.

In vendar je ta interesantnost le posledica popolnega obvladovanja obličja. Natančno je treba vedeti, kako se smejo izražati čustva in kako zelo spači svoje obličje, kdor jih izraža pretirano.

Današnja doba zahteva od ženske, da je lepa, to se pravi, da je negovana in da je umerjena. Danes ne bo nihče nikomur očital površnosti, plitkosti ali zakrknjenosti, če ne pokaže svojih čustvenih izbruhov na zunaj. Izboren učitelj v tem pogledu je ogledalo. Pred vsako žensko, ki se popolnoma prepusti svojim čustvom, bi bilo treba postaviti ogledalo, če mogoče, trodelno, da se lahko ogleda od vseh strani. Menda bi ne bilo treba tega velikokrat ponoviti.

To je abstraktna stran lepote, ki je pa zelo važna in ki je podlaga za vso dovršenost in osnova za ohranitev dobrin, ki nam jih je dala priroda na življensko pot. Šele kadar je ta podlaga trdna, lahko preidemo k tehničnim, konkretnim lepotnim pomočkom.

Lepe oči, dolge veke in dovršene obrvi se dajo doseči.

Blesk oči dosežeš, če jih po delu okoplješ. V to svrhu vzemi dva lončka, enega z mrzlo, drugega z vročo vodo. Nato namoči v vroči vodi platnen robec, ga ožmi in ga skrbno položi na veke. Potem namoči drug robec v mrzli vodi, ga ožmi in ga položi na isto oko. Prav tako okoplji tudi drugo oko in ponovi kopel pri vsakem očesu trikrat.

*Na solncu
in ob morju*

*varujejo nežno kožo
Elida kreme.*

Pred solnčanjem, kopanjem in spanjem-Elida Creme de chaque heure!

Po kopelji in vsak čas podnevi Elida Creme de chaque heure.

ELIDA

Nato obriši veke s finim platnom, ne da bi pri tem drgnila ali razvlekla nežno kožico okoli oči.

Lepoto oči povzdigne njih okvir. Slabotne in neizrazite obrvi vsak večer namaži in jih s ščetko krtači v loku, ki ti ugaja. Obrvi se navadijo na to smer in postanejo visoko zaokrožene, duhovite, ali pa iztegnjene, sanjave. Seveda se pa smer obrvi ne sme prevečkrat menjati, da ne prično rasti vsevprek.

Lepe veke dosežeš tudi, če jih vsak večer namažeš in krtačiš s ščetko navzgor, pol minute vsako oko, in kmalu bodo dobile lepo, pahljačasto obliko.

Dlačice na obrazu se ne smejo opaziti.

Dlačice na obrazu so neprijetne in motijo opazovalca. In čeprav izkuša včasih moda pri ženskah ustvariti izrecno moške tipe, vendar doslej ni še nihče smatral dlak na licih, pod nosom, na rokah in nogah lepega spola za posebno dražestno. Mnogo pa je žensk, ki trpe na tem zlu, a ne premorejo dovolj sredstev, da bi si mogle z elektriko odpraviti neljube dlake. Tega tudi treba ni. Zadoštuje, če postanejo dlačice nevidne. Obeli jih z raztopino vodikovega dvokisa ali superoxyda (najmanj deset delov vode na en del vodikovega dvokisa), v katero kani kapljico salmijaka, na tale način: s kosčkom vate namaži dlake, ki jih hočeš obeliti, in ponovi to po dvakrat do trikrat na teden, najbolje zjutraj, kajti jutrnja svetloba pospešuje belenje. Prav kmalu bodo dlačice postale tako svetle, da ne bodo nikogar več motile. Drug način, po katerem se dajo sčasoma odpraviti neprijetne dlake, je tale: odrgni vsak večer kožo, preden jo namažeš z mastno kremo, s traletnim plovcem. Ne preveč, da koža ne pordeči, in ne premalo, da ne izostane učinek. Seveda pa s tem ne uničiš lasnih korenin.

Nožne kopeli proti glavobolu in živčnim bolečinam.

Glavobol, pa naj bo že migrena ali pa nevralgični ali živčni glavobol, vedno škoduje lepoti, mirnosti in umerjenosti obličja. Proti temu glavobolu še danes nimamo popolnoma zanesljivega sredstva, kljub temu, da trpi veliko žensk (moški bolj poredkem) na tej bolezni. Posledica so bolesterne gube, trpek izraz okrog ust in nesposobnost za vsako duševno in telesno delo. Najzanesljivejše sredstvo proti tej bolezni, na kateri trpe posebno telesno delavne ženske, so vsakodnevne vroče nožne kopeli.

Seveda bi bilo napačno prenehati z vročimi kopelmi takoj, ko se pojavi učinek. Nadaljuj vztrajno s tem negovanjem in trud se ti bo bogato izplačal. Zelo dobro je, če se doda kopelim kamiličnega čaja ali pa kakenga osvežujočega balzama.

V človeškem ustroju je zdravje enega dela odvisno vselej od zdravja drugega. Opazila boš, da postanejo tudi poteze obličja mirnejše in lepše, kakor hitro se poležejo bolečine.

Nasilno hujšanje ni za vsakogar.

Ljudje, ki se ob primernem gibanju in normalni hrani izredno debele, ne bodo nikdar tako vitki, kakor tisti, ki so jim dani vsi pogoji, da se ne bodo nikdar preveč zredili. Takšni ljudje naj tudi ne streme za preveliko vitkostjo, ker bi škodila njih zdravju in bi se ne skladala z njih tipom. Vsako nasilje škodi lepoti. Z omejitvami v prehrani sicer pade telesna teža, toda obraz postane izmučen in napet. Le primerjajte slike balic in prababic s slikami sedanjih žensk, pa boste videle, kako različne so njih poteze. Naravne vitkosti namreč ne smemo zamenjavati z mršavostjo, na katero so mnoge ženske tako ponosne.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Gospa Adela S., L. 7. Odgovorili smo Vam 21. julija. Danes Vam pa še tole sporočamo: pri kavnem likerju se vam je usedel sladkor brčkone zato na dno, ker ste ga preveč vanj deli. Je pa lahko še kakšna druga napaka. Morda niste pogodili pravega razmerja. Pravilno razmerje je: na 1¼ litra vode 2½ kg sladkorja. Morda pa tudi niste pravilno ravnali: najprej je treba skuhati kavo, nato pa prevreti v njej sladkor, in ko se ohladi, priliti alkohola, tega pa le toliko, kolikor pač hočete imeti močan liker (po navadi na 1 liter vode ½ litra alkohola).

Jajčji konjak pa pripravite takole: vmešajte dobro štiri rumenjake s ½ kg sladkorja. Posebej pa zavrite ½ litra mleka z eno vanilijo (vre naj 5 minut). Ko se mleko shladi, ga vlijte na rumenjake in dobro mešajte, da se rumenjaki ne zasirijo. Ko ste to storili, prilijte ¼ litra alkohola.

Lidija Z. Ljubljana. Kako se da brez vode očistiti puh v blazinah? — Puh v blazinah se da očistiti samo z vročino, če ne maramo uporabljati vode. Puh vzemite iz blazine in ga denite v velik lonec, ki ga nato ogrevate. Predolgo pa tega ne smete delati, ker se posoda, v kateri ni vode, na ognju hitro pokvari. Razume se, da morate puh ves čas dobro mešati, da se ne zažge. Blago pa operemo in denemo zopet vanj na ta način očiščeni puh. Najboljše pa je, če daste puh v kemično pralnico, kjer Vam to napravijo za majhen denar in boljše kakor doma.

Anica S., P. Voda v našem vodnjaku ima toliko ilovice v sebi, da ni dobra niti za kuho niti za pranje. Kako se taka voda na najenostavnejši način očisti? — Ilovnato vodo je treba na vsak način filtrirati. Če se porabi malo vode, se to napravi s filtrirnim papirjem, pri večji uporabi vode pa s pripravo za filtriranje. To boste brčkone potrebovali tudi Vi, ker uporabljate vodo tudi za pijačo. Večkrat na dan vlijte vode v napravo za filtriranje, ki ima spodaj majhno pipo, skozi katero se odteka prečiščena voda. Vodo za pranje pa filtrirajte skozi platneno vrečo, ki ima debela vlakna. Dobro je, če denete v vrečo tudi nekoliko pepela od bukovih drv in če vodo poprej malo segrejte. Na ta način dobite dober lug za pranje in si prihranite milo in vodo.

A. L. iz U. G. Kako prenovimo stare karnise iz medi, ki so potemnele in se ne dajo z nobeno stvarjo več osnažiti? — Najbolje je, če take predmete pobarvamo v antičnem slogu. Ker pa ni medenina vedno enako sestavljena, bo tudi učinek barvanja pri različnih predmetih različen. Lepo temno barvo dobimo, če prevlečemo medenino z amoniak-kalijevo raztopino bakra. To raztopino pripravimo takole: en del bakrovega nitrata raztopimo v dveh delih amoniaka, ki ima specifično težo 0.996. Preden pa začnemo barvati, je treba z medenine dobro očistiti maščobo in nesnago, ker se sicer barva ne prime enakomerno. Palice in večje kose namažemo s čopičem ali odrgnemo s krpo, manjše pa pomakamo v raztopino, dokler ne dobimo odtenka, ki ga želimo. Na koncu izdrgnemo te predmete še z voskom ali z vazelinom, da se lepše svetijo.

Namesto omenjene raztopine pa lahko vzamemo tudi nekoliko solitrnokislega bakra in ga raztopimo v čim manjši količini vode. Raztopino prilijemo nekoliko alkohola in mažemo z njo predmete ali jih pa pomakamo

vanjo, dokler prvotna siva barva ne potemni. Nato jih izdrgnemo ali izkrtamo.

M. P. z Vrhnik. S čim bi se dali stari barvasti čevlji osnažiti? — Na čevljih, zlasti na barvastih, se sčasoma nabere toliko čistila, zmešanega s prahom in blatom, da so videti kakor razpokani. To nesnago najlepše odpravimo s terpentinom. Čevlji potem sicer nekoliko potemne, so pa veliko lepši kakor poprej in se dajo zopet lepo snažiti.

B. V. iz D. M. Na kakšen način se da napraviti vino iz šipkovih jagod? — 1 kg prav zrelih, mehkih šipkovih jagod, ki smo jim odtrgali peclje in muho, vložimo v kozarec za kumare in jih polijemo z mlačno sladkorno vodo (1 kg sladkorja na 2 litra prekuhane vode). Kozarec zavežemo s pergamentnim papirjem, napravimo vanj nekoliko luknjic in ga postavimo za osem dni na kakšen toplek prostor. Po tej dobi odtočimo vino, ga filtriramo in nalijemo v steklenice.

J. K. iz Slivnice. Kako očistimo vinske sode in kje naj jih hranimo? — Izpraznjeni vinski sod se najlepše in najceneje očisti s sodo. V 20 litrih vode raztopite 2 kg sode, vlijte to raztopino še vročo v sod, ki ste ga dobro začepili, valite sod večkrat sem in tja ter ga nato izpraznite. Potem ga nekaj kratov dobro izplaknite, najprej s toplo vodo, potem pa z mrzlo vodo. Sod lahko stoji pokonci, samo ga je treba, če stoji v vlažni kleti, malo podložiti, na primer z opeko, da ne začne gniti.

T. R. iz Ljubljane. Kako se najlepše osnažijo cementna tla? — Cementna tla je treba vsaj po enkrat na mesec dobro pomiti z lugom iz mila in sode. Tla nato izplaknemo z vročo vodo, v katero vlijemo nekoliko salmiakovega cveta, in jih, ko se posuše, prav na tenko namažemo z lanenim oljem. Vmes pa snažimo tako čiščena tla samo z mokro cunjjo. Laneno olje zamaši vse luknjice v tleh, da se v njih ne nabira prah in nesnaga, ter daje tlom lep lesk.

Zora T. v D. Na perilu ki ga imam v veliki hrastovi omari, se je pojavilo vse polno rjavih madežev. Kaj je tega krivo? Stanujemo v novi hiši. — Rjavi madeži v vašem perilu so lahko od hrastovega lesa. Hrastovina povzroča namreč temne lise, zlate čipke na primer v taki omari kar počrniijo. Morda ni perilo še popolnoma suho, kadar ga devate v omaro, vsled česar postane še prej lisasto. Ko je perilo izlikano, vlaga še nekaj časa iz njega izhlapeva, in ga je treba zato tako dolgo pustiti zunaj. Najbolje je, če pustimo izlikano perilo nekaj časa razprostrto na zraku in ga šele potem zložimo in spravimo v omaro. Omaro je treba večkrat prezračiti, včasih tudi čez noč, pozimi pa moramo prostor dobro kuriti, da je suh.

Varčna gospodinja. Že dolgo časa zbiram in spravljam listje od malin, robidnic in rdečih jagod ter lipo-vo cvetje. Rada bi vedela, kako se napravi iz njih čaj, in kako naj jih mešam, da dobim čim boljši okus. — Vzemite 40 gramov listja od rdečih jagod, 20 gramov listja od malin in 10 gramov listja od robidnic, ga posušite na zraku v senci, potem pa na drobno zrežite in dobro zmešajte. Majhno žličko te mešanice polijte s skodelico vrele vode, pustite, da 10 do 15 minut stoji, odlijte, dajte vanjo malo mleka in medu, pa dobite poceni osvežujoč in okrepčujoč čaj, ki nikdar ne škoduje zdravju. Listje od rdečih jagod in malin je dobro za boleznij v trebuhu, listje robidnic pa zoper drisko. Vse troje ima v sebi veliko železa in natrona ter pospešuje zato obnavljanje krvi. Lipovo cvetje je pa že staro, preizkušeno zdravilo zoper prehlad.

R. G. iz M. Kako naj ravnam z novim klavirjem, da ostane čim dalje časa lep in dober? — Kadar se klavir ne rabi, ne sme biti odprt, da se ne lovi v njem prah

V avgustu

ko se perilo najbolj zamaže, Vam bo pri truda-
polnem pranju **najboljši pomočnik**

in da se ne zarede v njem molji, ki kaj kmalu uničijo klobučevino. Velike izpremembe v temperaturi so za klavir škodljive, zato ne sme stati preblizu peči, pa tudi ne ob zunanji prosti steni ali na prepihu. Tipke ostanejo lepo bele, če jih večkrat odrgnemo s srnjo kožo. Najmanj vsakega pol leta ga je treba uglasiti.

Berta P., Maribor. Na mojem poliranem in lakiranem pohištvu so se pokazale motne lise in proge, ki jih nikakor ne morem odpraviti. — Zavežite nekaj žličk suhe kuhinjske soli v platneno krpico, pomočite jo v namizno olje in izdrgnite z njo motne madeže. Nato vzemite volneno krpo in drgnite z njo namazana mesta tako dolgo, da se začne svetiti.

G. I. L. v K. Ali je jajce staro ali sveže, ugotovite lahko na dva načina: 1.) Raztopite 125 gramov soli v enem litru vode. V tej tekočini bo jajce od tistega dne utonilo; včerajšnje jajce se bo dvignilo komaj nekoliko od dna in tam ostalo; tri dni staro jajce ne bo ostalo ne tukaj ne tam, še starejša jajca pa bodo priplavala še bliže k površini. 2.) Spustite jajce v večjo posodo, napolnjeno z vodo. Sveže jajce bo plavalo vodoravno, ostala pa bodo po tem, kakor so stara, tvorila kot od 20 do 75 stopinj. Jajce, ki se bo postavilo pokonci, je staro najmanj mesec dni.

*

Čitateljica,

ki bi bila pripravljena preskrbeti službo gospodični v pisarni ali trgovini, naj to sporoči upravi revije «Žena in dom» ali pa naravnost prosilki (naslov pove uprava).

*

Velecenjena gospa urednica!

Tudi jaz ne smem zaostati. Moram se Vam zahvaliti za Vaš trud, ki ga imate toliko zaradi nas naročnic. Nikoli nisem imela veselja čitati raznih knjig, a Vašo revijo moram v prostem času vedno pregledovati, ker se naučim vse polno koristnih stvari. Tudi nad vse dobro došla mi je krojna priloga z ročnimi deli. Le žal, da nam

Muho-
lovec

AEROXON
polovi vse muhe!

*Se mnogo
posname!! Torej
zahtevajte izrecno
"Aeroxon"*

kmetiškim gospodinjam tako malo časa preostaja za to kratkočasno delo, ker moramo vsak trenutek dobro porabiti. Naročnino v znesku 68 dinarjev, ki je tako nizka, sem Vam takoj v začetku leta poslala in hvaležno sprejela koledarček od Vas.

Se nekaj bi želela in se spodobi, da bi tudi vse one naročnice, ki so listu še kaj na dolgu, svoj dolg poravnale, seveda, ako list kaj cenijo, če pa ne, je škoda, da ga prejema.

Z odličnim spoštovanjem I. K. L.

Nekaj misli

Če ženska ne sledi možu, ki jo ponižuje, ji ostane samota in stud.

Pogled na blaznico ali bolnico mi ustvarja občutek vere.

Kdor ločitev odlaša, se še ni ločil.

Ženski «da» je redko — zadnji. Rada priznam.

Zakonska sreča ali nesreča je niz tisočerihih malenkosti pri ozgojenih ali prezrtih dveh srcih.

RAZNO

Holandka z modrimi očmi

Holandka je kot gospodinja znana po vsem svetu. Ona se za to pripravlja že od mladih nog. Znano je, v kakšni legendarni snagi živi vsa njih dežela, za kar gre hvala samo ondotni ženi.

Še čisto majhna, med petim in šestim letom, začne hoditi Holandka v šolo, ki ni brezplačna kakor pri nas, zato jo menda tudi bolj spoštujejo, cenijo, pa se zato v njej tudi več nauče.

Ko konča šolanje, je Holandka sposobna, da opravlja vse meščanske dolžnosti, ali ona gre po končani gimnaziji po navadi še v tako imenovano gospodinjstvo šolo, kjer se uči, zrelo, kakršna je, še kuhanja, gospodinjstva in zdravstva. V samem Amsterdamu je več takšnih šol.

Na teh šolah ne uče, kako se pripravljajo razne salate in majoneze, ki jih poznajo samo bogati ljudje, ne, ampak uče jih najprej, kako se čistijo parketi in različnih drugih praktičnih reči. In šele potem, ko se učenka nauči lepo osnažiti lonce in krožnike, da se v vsaki boljši holandski kuhinji svetijo kakor sonce, šele potem se začne učiti, kako se pripravljajo jedila.

Holandske deklice niso kaj preveč vnete za sport, toda vedno sveža in rdeča barva njih okroglih obrazov najbolje priča, da so zelo zdrave. One gredo in se izprehajajo prosto z moškimi. Razmerje med njo in mladeničem je iskreno, vendar prosto in vedno čisto. Holandka mirno in potrpežljivo čaka svojega izvoljenca, da se poroči z njim, medtem si pa pripravlja balo: lepe holandske čipke in perilo.

Holandska dekleta pred 23. letom sploh ne mislijo na možitev. Večkrat se Holandka zaroči, zaročenec pa odide v daljni svet, v Indijo ali pa v Avstralijo. Pogostem se zgodi, da ga čaka leta in leta. Če se pa le ne more vrniti, se ona z njim poroči v njegovi odsotnosti. Sva-tujejo slovesno v občinski hiši vpricho obeh družin. Odsotnega ženina namestuje kdo izmed njegovih sorodnikov. Ta ceremonija se imenuje «poroka v rokavicah». Ženin se isti dan zglaš pri holandskih oblastvih na Javi ali na Borneu in opravi ondi poroko v odsotnosti neveste.

Holandka je kaj praktična žena in je vedno prva, da vsak nov izum in vsako novo reč prilagodi svojemu življenju, samo če ve, da ji to prinese količjak koristi.

Modni salon A. Paulin, Ljubljana

Kongresni trg šte. 5 (Zvezda)

Prinaša za jesensko in zimsko sezijo 1930-31 izredno pomnoženo izbiro najlepših damskih plaščev v vseh cenah in vseh velikosti, veliko izbiro vseh modnih novosti v blagu za plašče, kostume in obleke, kožuhovine in krasnih imitacij kožuhovine v plišu, impregnirane, pooljene in gumirane dežne plašče, sportne jopice iz nepremočljivega platna in v imitaciji usnja, do sedaj pri nas še nepoznane.

Vsled izredno ugodnega nakupa blaga in lastnega izdelovanja najnižje cene v Ljubljani.
Pridite in prepričajte se!

Tudi kadar je nebo oblačno, uporabljaj

NIVEA-CREME

Takrat samo ven v prirodo! Na sport! Na igro! To daje zdravo kožo in lepo rjavo polt. Ker tudi na samem zraku in vetru, brez direktnih solnčnih žarkov, koža zarjavi. Ampak suho mora biti Vaše telo, ako ga izpostavite direktnemu vplivu solnčnih žarkov. Glavno je, da telo dobro namažete z **NIVEA-CREME**. Nivea-Creme je edina krema za kožo, ki ima v sebi eucerit, in to je osnova za njeno delovanje. **Skatle po 3, 5, 10 in 22 Din.**

Tube iz čiste pločevine po 9 in 14 Din.

Izdeluje v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co.,

d. s. o. j.

Maribor, Meljska cesta šte. 56.

Ona ne leta toliko za modo in nima rada preveč lišpa. Škoda pa, da tudi ona vse bolj opušča svojo lepo narodno nošo, ki je ena najlepših v Evropi. Kdor bi hotel videti to lepo nošo, bi moral iti celo gori v Zelandijo, pa tudi v amsterdamski okolico jo ponekod še nosijo, zlasti pa, na bližnjih otokih.

Prijazni so res ti mali otoki, ki na njih prebivajo samo ribiči v svojih koketnih lesenih kočicah s kvadratnimi okni in belimi zavesami, med temi pa rožnice, polne najlepšega cvetja. Moški so močni, veliki, nosijo rdeče telovnike, široke hlače, volnene čepice ali pa široke klobuke.

Ali najlepši so otroci. Na otoku Marknu se n. pr. dečki in deklice do osmih, desetih let oblačijo enako. Oni imajo široke hlače in pisane suknjiče. O praznikih pa jim pripašejo še majhen predpasniček iz pisane svile.

To so najlepši otroci na svetu.

Pontus Barabane:

Pogovor z gospo Geisslerjevo, prvo zmagovalko v tekmovalnem kuhanju v Nemčiji

Gospodinska služba je težka služba. Marsikatera dobra gospodinja se po pravici pritožuje, da se nje delo s socialnega in gospodarskega stališča, pa tudi s stališča samo po sebi umljive hvaležnosti vse premalo ceni. To je kajpak v zvezi s tisočletno navado, da je delo gospodinje nekaj čisto naravnega, ne da bi si bil kdaj kdo glavo belil, kako bi se olajšali in izboljšali pogoji in okoliščini za njeno delo.

S tistim mahom pa, ko se je lotila žena poklicnih in političnih nalog moškega, je nastopila nekakšna izprememba, ki jo je podpiral zlasti nagli razvoj industrije, ki si prizadeva gospodinjico kolikor mogoče razbremeniti s tem, da proizvaja praktične gospodinske predmete po kar najnižjih cenah. Da je takšna razbremenitev gospodinje za nadaljnje in večje naloge v življenju tudi mogoča, ne da bi bila v škodo njenim domačim dolžnostim, je pokazalo državno tekmovalno kuhanje, na katero je pozvala plinovna industrija nemške gospodinje za časa velike nemške razstave »Plin in voda« v Berlinu junija meseca leta 1929. Šest tisoč gospodinj se je udeležilo te tekme v 400 krajih, 43 pa jih je prišlo dne 5. junija v Berlin na odločilno borbo.

Zmagovalka v tej borbi discipliniranega preudarka in praktičnega gospodinjstva je bila gospa Geisslerjeva iz Berlina.

Kmalu po tej kuharski tekmi se mi je ponudila prilika, da sem mogel to praktično Berlinčanko pozdraviti na njenem domu in ji čestitati.

Ko sva pozvonila — samo po sebi se razume, da tudi moja žena ni hotela opustiti prilike, da se seznani s to vrlo in zdaj tudi slavno gospodinjo — nama je prišel odpirat majhen paglavček, ki je imel kakšni dve leti in ki naju je radovedno pogledal s svojimi živimi otroškimi očki. Pa že se je prikazala mati, ki naju je odpeljala skozi delavno sobo v stanovanje.

Najin prvi občutek je bil: tu gospoduje velika ljubezen do reda in tenka človeška občutljivost. Ze slike na stenah, lepi originali v oljnati barvi, pokrajine iz domovine te zakonske dvojice, so pričale, da se gojita še vedno čuvstvo in smisel za umetnost pri našem solidnem meščanstvu vzlic vsem gospodarskim udarcem. Tudi gospa Geisslerjeva sama, prijetna prikazen z umerjenimi, varnimi kretnjami in lepo oblikovano glavo, je očitovala zadovoljstvo in skromno samozavest. Poznala se ji je še vedno nekakšna utrujenost, zakaj že nekaj tednov, je rekla, se ne počuti dobro, tako da že ni mislila priti na sklepno tekmo... »In potlej pa še veselje, ki razburi človeka po srečnem uspehu! Ampak med kuharsko tekmo sem bila čisto mirna. Naredila sem, kakor se mi je zdelo prav, in nisem mislila, ne da zmagam ne da bom premagana. Tudi moj mož (gospod Geissler je učitelj jezikov) je silno ostrmel, ko je izvedel, da sem dobila prvo nagrado, in je moral stopiti na oder, kjer mu je izročila gospa Marija Jeckerjeva v imenu predsedništva nemških gospodarskih društev velikanski šopek.«

Moja žena se je medtem kratkočasila z dečkom, ki se je skopal na velikanskega gugalnega konja in zapel s svojim srebrnim glaskom otroško pesemco.

Ko je izpel do konca, mu je dala gospa Geisslerjeva košček čokolade, nakar nama je začela pripovedovati različne reči iz svojega gospodinjstva. Doma je s kmetov, in sicer iz boljše hiše, vendar ni imela nikdar prilike, da bi se ukvarjala s kuhanjem na plin, zakaj takrat

Poziv!

V vsakem kraju se ustanovi podružnica. V to svrhu se išče zaupljiva oseba (postranski poklic) kot

poslovodja (poslovodka)

Mesečni dohodek 150 do 200 dolarjev. Dopisovanje nemško ali francosko. Ponudbe z označbo »Novelty 133-A« odpravlja oglasni zavod Interreklam, d. d., Zagreb, Moravska ul. 28

še niso segale plinovne napeljave nikamor iz mesta. Imeli so v tistih časih samo velikanska ognjišča, ki so jih kurili s premogom in drvi, v vojnih in povojnih časih pa s šoto. «Lahko si mislite,» se je nasmehnila gospa Geisslerjeva proti moji ženi, «da sem zato morda prinesla s seboj dvojno razumevanje za nizko ceno, snago in druge prednosti plinovne uporabe. No, zdaj je tekma pri kraju. Bilo pa je le lepo, in potem vse te lepe reči, ki sem si jih razen tistih 3000 mark v prvi konkurenci pridobila, ne, prikuhala! Plinovno ognjišče in tiste čudovito lepe lonce iz aluminija, ki smo si jih smele po tekmi obdržati!»

Vesel, zadovoljen nasmeh se je razlil po njenem obličju. Zapazil sem, da je ušel pogled gospe Geisslerjeve za hipec iz sobe — poldan se je bližal.

Še enkrat sva pogladila dečkovo glavičo, potem pa sva se poslovila s tem prijaznim, lepo urejenim domom, s to umno, vrlo gospodinjo.

Veliko tekmovanje na pisalnem stroju

Za Binkošti je bilo v Zagrebu zanimivo tekmovanje v hitrem pisanju na stroj. Ta prireditelj je zbrala, kakor je bilo tudi pričakovati, «zvezde na pisalnem stroju», ki so prišle, da tekmujejo ne samo za častni naslov državne prvakinja v hitrem pisanju na stroj, ampak tudi za zaviždanja vredno nagrado v znesku 10.000 dinarjev. Oboje to dvoje je privabilo v Zagreb precejšnje število daktilografov iz vseh naših mest (med njimi tudi šest daktilografov), ki so se odločile, da se poizkusijo s svojimi tovarišicami in si pridobe zmago.

Na določeni dan so se zbrale v Jeronimski dvorani vse «zvezde in zvezdice» na pisalnih strojih, vse tiste, ki si s svojimi desetimi prsti na pisalnem stroju služijo svoj vsakdanji kruh in ki so se v tem svojem poklicu povzpelle do virtuoznosti. Zakaj treba je priznati, da simfonija pisalnih strojev ne zaostaja za simfonijo ostalih strojev, ki delajo in pridobivajo. In vse tiste, ki so prišle, so se izpremenile na dano znamenje v stroj, v mehanizem, hiter in dober, ki se je v svojem enoličnem ritmu boril za — prvo nagrado.

Osem različnih znamk je bilo zastopanih s 47 tekmovalkami, ki so vse bile nekam blede. Tako nekako, kakor

bi bile pred izkušnjo ali pa pred — poroko. Lahna nervoza je že pred tekmo objemala vse, in to trepetanje, ta notranji nemir in nervoza je bila kriva, da jih je nekaj odstopilo, med temi celo nekaj takšnih, ki so bile favoritke tekmovanja.

Sicer so pa prišle od prijavljenih vse razen ene. Slovenske diktatografke je zastopala gospodična Heda Pelnakova, uradnica iz uredništva «Jutra».

Ob 9:55 je bilo izročeno vsem tekmovalkam besedilo, 10 minut pa je bilo določenih, da ga prečitajo. Točno ob 10:05 se je pričela tekma. In tisti trenutek, kakor da je zaprasketalo 46 malih strojnih pušk. Na licih vseh tekmovalk se je pokazalo očitno razburjenje, nekatere so se prekrizale, ena je stiskala celo molek v rokah, preden je začela. Ali medtem ko so se nekatere že po prvih udarcih na stroj pomirile, se je lotevalo nekaterih drugih vse večje razburjenje, tako da jih je še pet odstopilo, med njimi celo takšne, za katere so splošno mislili, da odneso prvo nagrado. Dve zaradi razburjenja, ena zato, ker je zgrešila besedilo, četrta in peta, ker sta imeli takšno tremo, da nista mogli pisati. Že čez pet minut so prve menjale liste in prešle na drugo stran, medtem ko so bile nekatere komaj do polovice prve strani. Po 15 minutah je bila na dano znamenje huda borba končana. In ritem pisalnih strojev je, kakor bi trenil, umolknil.

Precejšnje število udeleženk je doseglo naravnost sijajne uspehe, tako da so nekatere v določenem času (15 minut) napisale, oziroma prepisale cele tri strani. Dosegle so torej naravnost rekordno število udarcev (9 na sekundo).

Tekmovalke so pokazale izredno sposobnost, tako da se lahko postavijo ob stran velikih «zvezd na pisalnem stroju» iz ostalih mest Evrope, pa tudi drugega kontinenta.

Bile so pa tudi takšne, ki niso mogle napisati niti dveh strani. Te so pripovedovale, kako silno so bile razburjene, pa da niso mogle pisati, ker so se jim roke preveč tresle. To je res, ampak poleg vsega tega so tudi one pokazale svojo spretnost, ki je daleč pred tistimi, ki so ostale doma. Vse pa, ki so tekmovalke, so lahko ponos svojih pisarn, kjer so nameščene, in se lahko po pravici nazivajo «zvezde na pisalnem stroju».

Značilno je, da je prvo nagrado dobila gospodična, ki je pisala na stroju znamke Remington (Remington je izumil pisalni stroj pred 57 leti), tretjo pa je dobila gospodična na stroju Remington Noiseless, to je tihi sistem stroja, ki je šele malo časa v prometu.

Aviatica v srednji šoli

Dekleta bogatih družin, ki posejajo gimnazijo v Tarrytownu ob Hudsonu, se bodo mogle učiti zrakovplovbe, če jih mika. Šolsko vodstvo si je pridobilo sodelovanje izurjenega pilota in ako se bo poskus obesel, krenejo brez dvoma še ostali zavodi na to pot. Vendar upravitelj opozarja, da mora vsaka gojenka imeti s seboj damo za nadzorstvo. Prihaja torej nov poklic za nadziraljice.

Zdrav in lep bo Vaš otrok,

če ga boste vedno kopali samo z

lahkim otroškim milom PARACELSUS

Popolnoma nevtralna, plava na vodi in ga zdravniki priporočajo kot najboljšo otroško milo. Zahtevajte vselej samo lahko milo **PARACELSUS**.

Higlenski farm. (laboratorij) PARACELSUS, k. d. Zagreb 3.

Aleks Moszkowski:

Moderna dama na potovanju

Z otroki potovati ne more, ker ima z njimi same skrbi, brez njih ne more potovati, tožilo bi se ji po njih.

Ne more se voziti pri odprtem oknu, ob zaprtih oknih se ne more voziti, bi se zadušila.

Na dolge izprehode ne more hoditi, ker bi ne vedela, kaj početi z ostankom dne.

Ne more se peljati proti konjem, ker se je rada loti omotica; za konji se ne more peljati, vleče nanjo.

Ne more se voziti z brzovlakom, jo moti tres na hodniku; z navadnim vlakom ne more potovati, ker tam ni hodnika.

Med vožnjo ne more jesti, to je zanjo slabo; postiti se pa tudi ne kaže, bi se izstradala.

Med vožnjo ne more govoriti, to ji draži ogrizek; molčati med vožnjo tudi ne more, tega vobče ne more.

V kot ne more sesti, se ji v obraz kadi; na sredi pa tudi ne mara sedeti, tam jo preveč stiskajo.

Ne more neprestano sedeti, ji zaspajo udje; pa stati tudi ne more, izgubi ravnovesje.

Opreti se ne more, si uniči oplet (frizuro); zravnana ne more sedeti, ne zdrži njeno hrbtišče.

Pri vožnji ne more čitati, ji pleše pred očmi; a ne more se čitanju odreči, ne vzdržala bi od dolgega časa.

V kupeju ne more ostati pokonci, je preveč zaspala; zaspati tukaj ne more, ker preveč trese.

Med vožnjo po morju ne more ostati na krovu, bi v morje padla; ne more ostati v kajuti, tamkaj je preveč soparno.

Ne more ostati na prednjem krmu ladje, bi dobila morsko bolezen, ne more zdržati na sredini, tam diši po strojnem olju, ne more se muditi na zadnjem krmu, diši po katranu.

Ne more spati na postelji v kabini, ji je preozka; v salonu na zofi ne more spati, bi padla.

V gorskem gozdu ne more teči, izvinila bi si nogo; taboriti tudi ne more, bi mravlje lezle po njej.

V hrib ne more iti, ji začne biti srce; s hriba pa tudi ne more, tresejo se ji kolena.

Plaziti se po snežnikih in ledenikih ne more, je vsa iz sebe od strahu; odreči se ledenikom pa tudi ne more iz zavisti do hribolazcev.

V majhnih hotelih ne more bivati, pomanjkanje komforta ji gre do živega, v velikih hotelih tudi ne more stanovati, tam ji gredo na živce računi.

Bivati v hotelu zgoraj ne more, ji premalo strežejo, v pritličju pa tudi ne more stanovati, tam je toliko hrupa in šundra.

Ne more obedovati v sobi, ji je dolg čas, v obednici pa tudi ne, bi ne bila gotova s toaletto. Na verandi ne more jesti, tam letajo ose; ne more piti čaja, je preveč voden; kave pa ne sme, ji je zdravniško prepovedana, čokolade pa ne sme, bi zdebelela.

Ne more imeti odprtih polken, se ji blešči; zaprtih tudi ne, ker bi jih ne mogla odpreti.

Na morju ne more ostati, jo miče na planine; ne more zdržati na gorah, hoče na morje.

Ne more se kopati v morju, ji je v vodi preveč hladno; in ne more st kaj, da se ne bi kopala, ji je preveč vroče...

Ampak drugače ji je vse lahko!

Po torbici spoznaš lastnico

Mislim torbico damežene, ki jo uporablja dan za dnem in ki jo jemlje s seboj, kadarkoli gre z doma. Je to važna sprava za vse mogoče potrebne in nepotrebne toaletne pomočke, za tajne in važne stvari, da, dostikrat tudi za pismo dragocene vsebine.

Umetno-obrtni atelje

L. MATJAN
LJUBLJANA

preseli svoj obrat in
trgovino

v Gradišče št. 12,
vhod iz Gregorčičeve
ul. 11, kjer bo stalna
razstava zaves, pre-
prog, blazinic, svetlob-
nih teles, keramike
in tudi razstava vrtnih
plastik.

Torbica današnje žene je del njenega bistva — zrcalo njene narave.

Torbica je vedno zelo priljubljena stvar, večkrat razkošna in elegantna, včasih pa tudi neokusna in nevidna. Torbica, ki je vedno izpostavljena občudovanju človeške kritike, daje tako možnost in snov za zanimive debate in ocene.

Dama, ki nosi torbico po najnovejši modi, kaže, da živi v primerni blaginji, kajti dandanašnji pomeni lepa torbica že precejšen kapital. Seveda če je taka torbica čista, brez madežev in dobro ohranjena. Če je pa nekdanj dragocena in lepa torbica polna madežev in ogoljena, se lahko popolnoma zanesljivo sklepa, da njena nositeljica ni ravno preveč vnetja za red in snago. Kar žalosten pogled je na take klavrne ostanke nekoč lepe torbice.

Ženi, ki je red deveta skrb in ki ji ni veliko do tega, da bi nosila snažne in nezanemljene stvari, je pač čisto vseeno, kakšna je nje torbica.

Torbica ni da bi morala biti vedno draga in izbranega materiala, vendar pa mora biti taka, da človeka ne moti, če jo pogleda.

Prav zanimivo bi bilo pogledati, kaj vse je v tej ali oni torbici. Če bi pogledali vanjo ali še bolje, če bi stresli njeno vsebino na mizo, kaj bi vse našli. Zrcalce, glavniček, škatlico za puder, rdečilo za ustnice, etui za manikiro, nekoliko svilenih robčkov, belečnico, vstopnice od kina, tramvajske listke, pisma, dopisnice in denarnico z več ali manj denarja.

Kakšna sreča, da imamo torbice! Koliko žepov in žepkov bi bile morale imeti naše babice v svojih krilih, da bi lahko spravile vanje vse to, kar nosi sedanja ženska v svoji torbici.

V restavraciji.

— Natak, prinesli ste mi raka, ki mu manjkajo ene škarje.

— Oprostite, prosim, ampak gotovo veste tudi vi, da so raki silno bojovite živalce. Tako je tudi ta v dvoboju izgubil ene škarje.

— A tako! Potem pa odnesite tega slabiča nazaj v kuhinjo in mi prinesite zmagovalca.

Potegnil ga je.

— Oho, dober dan, gospod Vrabec!

— Zdravo, Tinček!

— Moja sestra je vedela, da pridete danes.

— Res? je zadržal od sreče prevzeti gospod Vrabec in se zagnal po stopnicah, mali porednič pa se je zakrohotal in zaklical za njim:

— Gospod Vrabec, ampak moje sestre ni doma. Ona je že davno šla z doma.

Snubec, ki okoliša.

René Lacoste, predlanski zmagovalac v tenisu v Wimbledonu, ki je premagal Tildna, je bil pred nekaj leti zaljubljen v neko deklico, ki jo je hotel tudi vzeti. Ali ker je bil silno bojazljiv, se nikakor ni mogel odločiti, da jo zasnubi. Po cele dni je o tem razmišljal, dokler mu neki dan ni skočila tale misel v glavo:

— Ali vas smem nekaj vprašati?

— Prosim, kar izvolite!

— Ali bi vam bilo hudo neprijetno, ko bi postala vaša mati moja tašča?

— Ne, niti najmanj ne.

René Lacoste se je kar tajal od veselja. Ali njegovo veselje je trajalo le kratek čas, zakaj brž nato je pripomnila deklica:

— Ampak to skoraj ne bo mogoče, ker jaz nimam nobene sestre!

Odpotoval.

— Ali bi mogel govoriti z gospodom profesorjem?

— Žal mi je, pa ga ni doma. Odpotoval je.

— Tako! Prosim vas, bodite tako dobri, pa mu izročite, kadar se vrne, moj pozdrav in ga opozorite naj ne pozabi drugič, kadar pojde na pot, vzeti s seboj tudi svoje glave. Tokrat jo je pozabil na oknu...

Dober čuvaj.

— Navsezadnje sem le dobil dobrega psa čuvaja. Dal sem zanj tisoč dinarjev.

— Ali ga ponoči puščate z verige?

— Ne!

— Zakaj pa ne?

— Da mi ga kdo ne ukrade.

Spomini na letovišče.

— Ah, vi ste se vrnili z letovišča! No, kako je bilo?

— Imenitno!

— Kako ste stanovali?

— Prav idilično, pri nekem kmetu...

— No, in kako je bilo s hrano?

— Kar se pa tega tiče, je bila stvar nekoliko nenavadna. Najprej je poginil prasec, pa smo osem dni živeli samo ob svinjetini. Potem je poginilo tele, in smo osem dni jedli samo teletino. Nazadnje je zbolela za smrt gospodarjeva tašča... Seveda, ni nam preostajalo drugega, kakor da smo pospravili svoje reči in odpotovali, preden je umrla.

Ako potrebujete

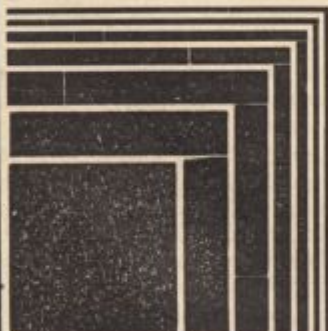
*okusne etikete,
umetniške lepake,
moderno reklamo,
lepo embalažo,
zemljevide, delnice, note
ali druga litografska dela,*

zahtevajte ponudbe litografskega zavoda

Čemažar in drug
Ljubljana, Igriška ulica šte. 6

Telefon 25-69

Telefon 25-69

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68—, za pol leta Din 35—, za četrt leta Din 18—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2—. Posamezna številka stane Din 5—, krojna priloga Din 2—.

Izhaja vsakega 15. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravljanje Erna Podgornikova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Prule 11.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavniki Miroslav Ambrožič).

ELEGANTNA
·DAMA·

KUPUJE
·ZA PLAŠČ·

V
EDNO
·NAJMODERNEJŠE
VZORCE·

O
GLEJTE SI
·NAŠO BOGATO IZBIRO·

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

MESTNI TRG 10

Ž a r k o p o l e t j e

boste uživali le v lahkih platnenih ali svilenih oblekah, a brez težkih skrbi, kako boste prali svoje obleke. — Tkanina bo zadržala tudi po pranju svojo barvo in sijaj, ako vzamete za pranje SCHICHTOV

RADION ki varuje perilo.